FÖRSVARSMAKTEN

Handbok

Hemvärnskompani del 2 Objektet

2017

Handbok Hemvärnskompani Del 2 Objektet

H Hvkomp Del 2

Omslagsbild: Christian Wallenius/Försvarsmakten
Grafisk bearbetning: FMV/FSV/Grafisk produktion
Produktions-ID: 160511-011
Publikationsformat: A5 format, InDesign
Publikatiosområde: Hemvärn
Förrådsbeteckning: M7739-352078

VIDAR-handling: **FM 2016:12291:5**

Beslut om fastställande av Handbok Hemvärnskompani Del 2.

Handbok för hemvärnskompani del 2 (H Hvkomp del 2) fastställs att gälla från och med 2017-01-01.
Publikationens registrerade M-nr är M7739-352078.

Publikationen lagerhålls vid FMCL/FBF.

Detta beslut är fattat av generallöjtnant Anders Silwer. I den slutliga handläggningen har som föredragande deltagit brigadgeneral Roland Ekenberg.

Anders Silwer
C PROD

Roland Ekenberg
RIKSHEMVÄRNSCHEF

Revidering - ändringslogg

Nr	Mom	Omfattning av förändringar i stort	Datum föredragning Beslut av	VIDAR- handling nr
0		Ursprunglig fastställelse	2016-11-18 C Prod	FM2016-12291:5

Sida avser sidnummer i den rättade versionen.
Ändringar i texten framgår av ändringsmarkör.

Kom ihåg!

Om du läser denna publikation i pappersform – kontrollera att du har den senaste utgåvan. Fastställd och gällande utgåva finns alltid på Försvarsmaktens intranät.

Förord

Kraven och förväntningarna på Hemvärnsförbanden ökar varför det är viktigt att hemvärnsförbanden har bra och aktuella handböcker som beskriver den strid och de uppgifter de är dimensionerade för.

Behovet av hemvärnsförband vid olika typer av objekt är sannolikt större än tillgången. Detta innebär att hemvärnsförbanden kan komma att grupperas både utspritt respektive sammanhållet och att detta kan variera över tiden. Hemvärnsförbanden ska kunna verka under hela dygnet och i alla väderförhållanden. Detta ska kunna ske uthålligt under dygn till månader. Verksamheten ska dessutom i vissa skeden stödjas av nödvärnsrätt och skyddslag för att senare kunna hantera uppkomna situationer inom ramen för IKFN eller krigets lagar. Detta ställer stora krav på Hemvärnsförbandens personal i samtliga nivåer.

Handbok Hemvärnskompani innehåller i huvudsak riktlinjer för förbandets strid och övrig verksamhet. Dessa ska användas som stöd och exempel för chefers lösande av uppgift.

Under fältförhållanden kan läget förändras snabbt. Handboken täcker inte alla situationer. Den som handlar enkelt, praktiskt och konsekvent når säkrast till målet. Obeslutsamhet skadar mer än misstag vid val av metoder.

Chef är ansvarig för sitt förband och verksamheten vid detta. Chefens duglighet, fasthet, föredöme och omvårdnad om underlydande är avgörande för förbandets användbarhet och stridsvärde. Chefens förmåga att tänka flera steg framåt och kunna vid behov ge order efterhand kommer vara avgörande.

God anda, fast disciplin samt förmåga att härda ut under ansträngande förhållanden är nödvändigt för framgång.

”Enkla planer konsekvent genomförda leder säkrast till målet”

Handboken är anpassad för hemvärnets uppgifter, organisation och materiel samt utbildningstid.

Handbok Hemvärnskompani vänder sig främst till:
- chef för hemvärnskompani
- utbildare vid hemvärnets förband,
- lärare och elever främst vid HvSS, men även vid Försvarsmaktens övriga skolor,
- krigsförbandschefer.

Handboken består av en serie om tre delar:
Del 1: Grunder
Del 2: Objektet
Del 3: Anvisningar

De begrepp, kommandon och tecken som beskrivs i Handboken får inte ges annan innebörd.

Innehåll

4 Allmänt om striden

Förmågan att lösa en stridsuppgift varierar mellan förband. Flera faktorer påverkar såsom utbildningsståndpunkt, personal och materiel status, känd eller okänd terräng, viloläge m.m.

Det finns flera olika sätt att lösa en uppgift, beroende på typförband och status kan möjligheterna minska eller öka. Hemvärnsförbands möjlighet att nyttja de taktiska och stridstekniska grunderna tillfullo varierar.

Man kan inte nog understryka vikten av att cheferna känner sitt förbands förmåga och personal samt nyttan av rutiner som gör att förbandet kan utnyttjas optimalt. Val av rätt terräng och tid på dygnet mht kompaniets förmåga kan tex öka kompaniets möjligheter att lösa uppgiften.

Kompanichefen väljer den stridsteknik som enligt sin bedömning är bäst lämpad för att lösa uppgiften med kompaniet.

Inom förband använder vi ibland begreppet taktisk indelning. Taktisk indelning innebär att man för en viss uppgift, för en viss tidsperiod ändrar på den ordinarie organisation. Man kanske har större nytta av tex hundar vid en pluton än vid de andra plutonerna och omfördelar kompaniets hundekipage. Vid ett annat tillfälle kanske en pluton behöver samtliga mörkerhjälpmedel eller fler understödsvapen för att lösa uppgiften maximalt varvid resurserna omfördelas. Detta sker genom ett formellt beslut om omfördelning och eller underställande.

Detta måste i fredstid övas, chefer måste vara flexibla och bekväma med att deras organisation för tillfället kan förändras.

Hemvärnets uppgifter att,i korthet beskrivet: vid en allvarlig kris kunna bevaka och/eller skydda militära skyddsobjekt, transporter och samhällsviktig civil infrastruktur. Samt stödja insatsförbandens verksamhet och försvara viktigare knutpunkter, områden eller objekt från angrepp från marken av aktivister, kvalificerade sabotagestyrkor till reguljära mindre

förband. Detta med stöd av skyddslagen, nödvärnsrätt och krigets lagar ska kunna ske över lång tid. Detta ställer stora krav på förbanden.

Behovet av hemvärnsförband vid olika typer av objekt är sannolikt större än tillgången och av varierande karaktär.

Det innebär att hemvärnsförbanden beroende på uppgifter kan komma att gruppera samlat i bataljon eller utspridda över mycket stor yta ner till enskilda plutonsenheter och i enstaka fall till och med grupp. Detta kan dessutom variera över tiden.

Hemvärnsförbanden ska kunna verka under hela dygnet. Detta ska kunna ske under dygn till månader.

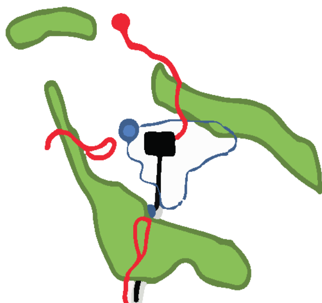
Ett kompani kan sålunda komma att få i uppgift att bevaka och/eller skydda ett eller flera objekt. Ett objekt kan bestå av flera byggnader. Till uppgiften fogas ett syfte med uppgiften.

När kompaniet genomför uppgiften bevaka och/eller skydda där plutoner bevakar, skyddar eller försvarar stridsställning inom ramen för kompaniets uppgift så samordnar kompanichefen följande;

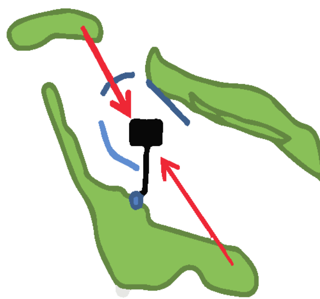
- Skjutgränser,
- larmstyrka,
- tillträdeskontroll,
- patrullslingor,
- fast spaning,
- samlingsplats för skadade,
- förläggning
- återhämtning

och med hänsyn till tidsaspekten: avlösningsförfarande.

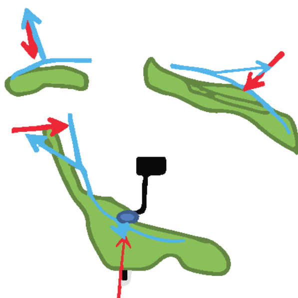
Principiell skillnad mellan olika uppgifter:

Bevaka objekt – vi upptäcker och försvårar motståndaren verksamhet eller tom får denne att avbryta sin verksamhet.

Försvara objekt– vi är i strid och håller terrängen/objektet men ordinarie verksamhet vid objektet kan inte genomföras.

Skydda objekt- vi är i strid men tar upp den i sådan terräng att egen verksamhet vid objektet kan fortgå.

Bild 4.1 Principiell skillnad olika uppgifter. HvSS.

Enkelhet är nyckeln till framgång.

När möjlighet finns bör alltid en inriktning i tid ges till förband för när och hur länge en uppgift ska lösas.

5 Ta objekt

5.1 Allmänt

TA – stridsuppgift som syftar till att besätta viss terräng eller objekt i visst syfte.

För att ta objekt/terräng utnyttjar kompaniet vedertagna stridsgrupperingsformer och olika grader av eld och rörelse enligt Handbok hvkompani del 1.

Ju sämre underrättelseläge och större hot desto mer nyttjar förbandet eget understöd i sin framryckning.

Den enklaste formen av ”ta objekt” för Hemvärnet är att man har kontakt med objektsägaren och med en mindre del säkrar objektet, därmed kan resten av kompaniet genomföra fordonsmarsch till objektet. Mest troligt är dock att kompaniet oftast måste framrycka via FAP och med huvuddel ta objekt.

Objektet är taget när man behärskar objektets närområde med eld och att hela objektet är genomsökt..

Kompanichef måste överväga om uppgiften ska lösas med kompaniets helhet eller plutonvis om kompaniet har flera objekt som ska tas, skyddas/bevakas. Viktigaste objektet tas först.

Kompanichefen måste också bestämma och överväga om det är bråttom så att tillfälligt sammansatta plutoner (allt eftersom de mobiliseras) ska användas eller om försöka hålla ihop organisatoriska plutoner.

Nedan beskriver Handbok när uppgiften löses av samlat kompani. Förfarande vid plutonsvis lösandet av uppgifter återfinns i Handbok Hvpluton –grupp.

Val av plats för fordonsavlämningsplats (FAP) och metod styrs av hotbild, terrängen och tid. Strävan är att FAP är så långt fram som möjligt.

Möjligheten att inhämta underrättelser om möjliga framryckningsvägar och objektet ska tillvaratas. Detta kan ske genom att tidigt med förpatrull för att spana mot objektet. Förpatrullen kan bestå av en pluton eller del därav. Förpatrullen kan även med fördel tilldelas hundekipage varvid indikationer från objektet på främmande verksamhet kan fås tidigt.

Kompanichefen strävar efter att inte ha något längre uppehåll för ordergivning på FAP utan kompletterar redan given order mht ev nya underrättelser som framkommit från tex förpatrullen.

Kompaniets framrycker på anbefalld stridsgrupperingsform utan uppehåll från FAP mot respektive mål enligt kompanichefens stridsplan. Kompanichefen kompletterar sina order efterhand som man når terräng och pekar om möjligt ut terrängpartier för plutonchefer samt samordnar framryckning inom kompaniet med skjutgränser osv. Plutonerna framrycker med en maximal bredd om ca 150 meter och med lucka inbördes om 100 -150 meter.

Kompani som tar objekt i betäckt terräng tar objektet enligt följande princip:

Tar terräng hitom objektet, samt grupperar ett understöd för att därefter ta terräng bortom objektet,försvarar tagen terräng och slutligen genomsöker objektet och rapporterar till högre chef.

Kompaniet strävar efter att hela tiden ha uppsikt 360 grader.

5.2 Kompaniets sammanstöt

Exempel på kompaniets åtgärder vid sammanstöt är beskrivet i Handbok hvkompani del 1 grunder.

När kompaniet får sammanstöt på väg mot objektet måste chefen snabbt fatta beslut inom ramen för sin stridsplan, kringgång eller omfattning alternativt välja helt ny framryckningsriktning.

Dvs kompch måste värdera vad är viktigast och vilka risker kompaniet kan ta och för att inte äventyra uppdraget.

Avgörande för kompanichefens beslut är också hur pass involverat kompaniet blir sammanstöten sker dvs kan den drabbade plutonen själv lösgöra sig och fortsätta mot uppgiften eller är de så hårt ansatta att del av kompaniet eller hela måste sättas in för att lösgöra dem.

Kompanichefen måste snabbt få en bild av läget, inövade rutiner vid sammanstöt är en fördel för att snabbt kunna ta iniativet i striden. Avdelad enhet som reserv skapar handlingsfrihet för kompanichefen.

5.3 Kompaniet tar terräng hitom objektet

Inledningsvis tas terräng hitom objektet för att gruppera eget understöd och observera mot objektet. Disponeras hundar kan dessa nyttjas för bevakning och om tid finnes till ett avsök upp mot vindriktningen.

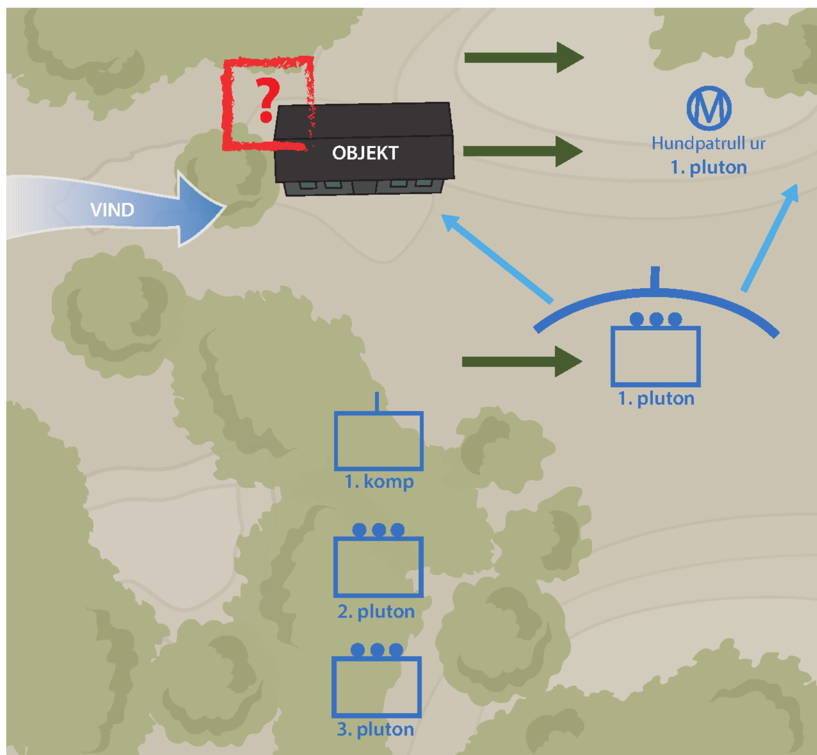

Bild 5.1 Exempel på kompani grupperad på stridskolonn som har tagit terräng hitom objektet. Illustration: Anna-Karin Wetzig, Grafisk Produktion, FSV/FMV

5.4 Kompaniet tar terräng bortom objektet

Kompaniet tar terräng bortom objektet. Detta sker med en eller flera plutoner, och eget understöd .

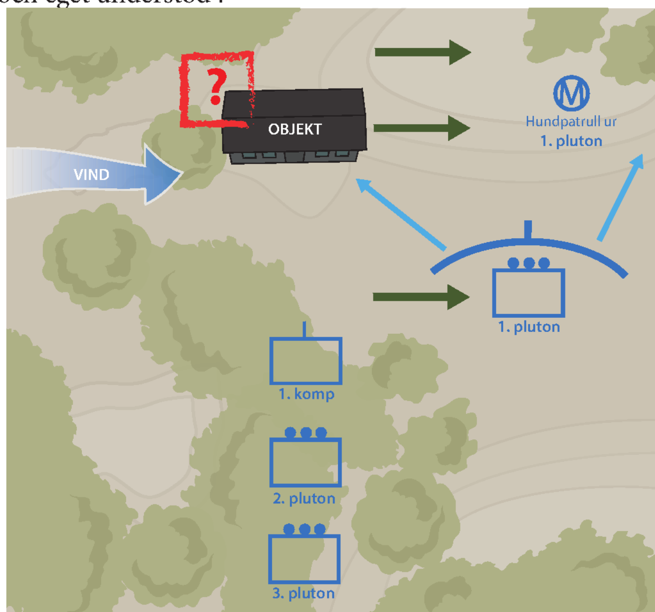

Bild 5.2 Exempel på kompani som tar terräng bortom objektet.
Illustration: Anna-Karin Wetzig, Grafisk Produktion, FSV/FMV.

Ex på kompch order
1.pluton understödjer, 2. plutons tagande- eld på min order ,skjutgräns vänster…

Beredd ta ytterligare terräng till höger och bortom objektet 75 meter –skjutgräns vänster

2.pluton framryck till vänster om objektet ta terrängen bortom 75 meter.skjutgräns höger…..beredd…

3.pluton beredd understödja 2. plutons tagande, skjutgräns vänster…skjutgräns hö..eld-upphör när 2. pluton passerar…. beredd genomsöka objektet samt upprätta infartspost.

Kvm: beredd framgruppera samlingslats för skadade till objektet på min order.Trosstropp fram på min order.

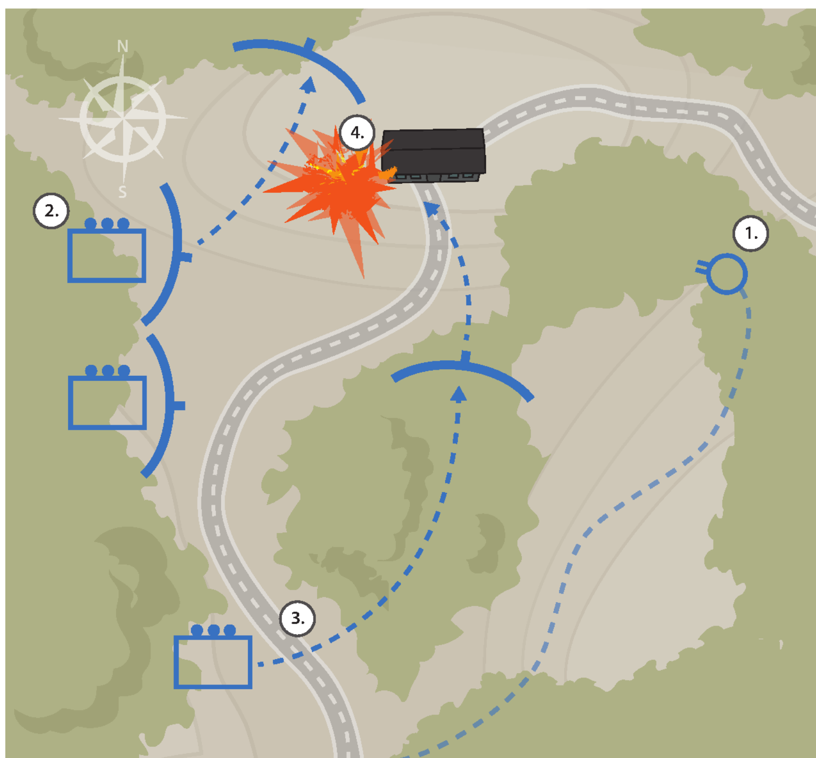

Bild 5.3 Kompaniet tar objektet genom omfattning höger, förpatrull / spaning grupperad till höger om objektet. Illustration: Anna-Karin Wetzig, Grafisk Produktion, FSV/FMV

1. förpatrull spanar mot objektet
2. två plutoner tar stridsställningar understödjer en plutons framryckning till omfattande plutoner tar stridsställning, understödjer en plutons tagande av objekt och terräng bortom(4). Risken för att objektet skadas ska beaktas.

När kompaniet tar terräng bortom objektet är det en fördel om plutonerna får ta den terräng som de senare ska nyttja i lösandet av uppgiften skydda/bevaka/ försvara.

5.3 Kompaniets åtgärder då terrängen bortom objektet är tagen

När kompaniet behärskar terrängen runt objektet är det av vikt att personal snarast avdelas för att genomsöka objektet så att inte motståndaren kvarlämnat eller i förväg placerat ut tex försåtsminering etc. Därmed är objektet taget och detta kan rapporteras till högre chef.

Sjukvård och underhåll bör framgrupperas till kompaniets huvuddel och ammunition m.m ersätts och därmed kan stridsvärdet höjas vid förbandet.

Kompaniet samordnar snabbt stridsställningar, förbereder växel och alternativa stridsställningar som synkroniseras av kompanichefen. Detta för att kunna avslå en motståndares snabba motanfall.

Då stridsställningar med m.m är samordnade kan stridsberedskapen sänkas och förstärkningsarbeten, mineringar och eventuella förläggningsarbeten mm påbörjas.

Kompaniet tillser att utnyttja terrängen på bästa sätt i förhållande till uppgiften. Lämplig terräng för att lösa skydda uppgift är förmodligen inte densamma som om uppgiften är bevaka/försvara. Stridsställningar, växelstridsställningar och alternativa stridsställningar ska finnas vid respektive enhet och ska förövas. Patrullslingor rekas förberedas både i och utanför objektet. Lyspatrull uppträdande ska förövas. Larmstyrka ska avdelas och förövas. Förläggning ordnas så bekvämt som möjligt med hänsyn till infrastruktur och hotbild.

Patrullslingor och stridsställningar bör även beaktas med hänsyn till mörker och kanske kompaniet har olika rutiner vid objektet mht dagsljuset.

Särskilt bör beaktas när, var och hur hundekipage ska nyttjas.

Ljud och ljusdisciplin beaktas över tiden.

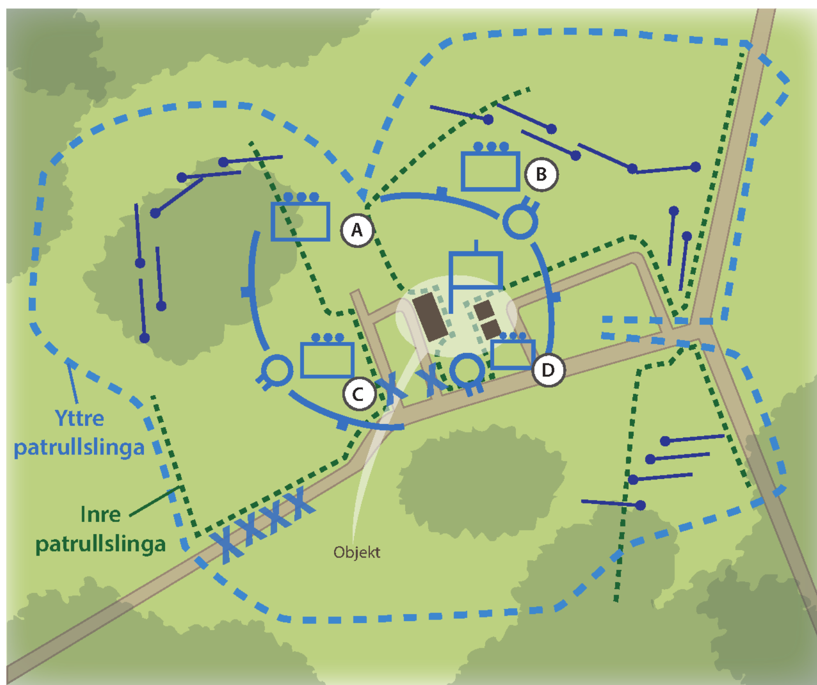

Bild 5.4 Exempel på kompani grupperat för skydda objekt.
Illustration: Anna-Karin Wetzig, Grafisk Produktion, FSV/FMV

Om kompaniet har till uppgift att ta flera objekt så kvarlämnas minst säkringsstyrka och huvuddelen av kompaniet fortsätter mot nästa objekt.

Ett annat scenario är att insatskompaniet tar objekt som sedan överlämnas till bevakningskompaniet som löser bevaka/skydda uppgiften. Se kapitlet avlösning.

Då kompaniet sprids ut enligt bild 5.5 krävs mindre samordning mellan plutoner vad avser eldområden och stridställningar men mer planering vad avser underhåll och samband. Larmstyrka ska kunna uppträda inom hela kompaniets område. Plutonerna kan i detta läge med fördel ges plutonsområde.

Bild 5.5 Kompaniets bevakar/skyddar flera objekt.
Illustration: Anna-Karin Wetzig, Grafisk Produktion, FSV/FMV

5.4 Ledning

Under ta förfarandet bör kompanichef uppehålla sig med sin chefsomgång där han anser det viktigast dvs hos den pluton i terrängen där avgörande kan komma att ske eller den mesta kritiska punkten i stridsplanen. Kompanichefen ska följa sitt kompani i terrängen.

Med kompanichefen förutom hans chefsomgång kan tex kvartermästare medfölja. Likaså ev chef tilldelad eldledningsgrupp. Chef för kompaniets reservpluton eller om man framrycker på stridskolonn, de bakomvarande plutonernas chefer, finns också nära kompanichefen.

Samband kan finnas med FAP dvs kompaniets fordonsdelar.

Kompanichefen stridsleder genom order och kommandon. Så ofta som möjligt direkt till plutonchef eller via radio. Optimalt är om kompanichefen kan peka i terrängen och samtidigt ge order.

Kompanichefen är förutseende och tänker hela tiden i minst tre steg framåt och nyttjar möjligheten att ge DUC förberedande order och order efterhand:

”ta höjden beredd…alternativt ….ytterligare beredd ta terräng 200 m längre fram ”. Detta ger ett tempo i striden som kan vara avgörande.

Kompanichef stf håller sig uppdaterad beredd ta över stridsledningen.

Denne kan också leda del av striden tex en kringgång, ett understöd osv.

5.5 Eldledning/ indirekt eld

Om kompaniet disponerar indirekt eld ska en plan för detta ha upprättats – se åtgärder FAP i H hvkompani del 1.

Registrerade mål för indirekt eld kan både finnas på vägen fram mot objektet och i anslutning till objektet i terräng som motståndaren behärskar/ absolut inte får behärska. Den indirekta elden kan också förberedas för rökskjutning eller lysskjutning dvs för att tex dölja vår framryckning eller möjliggöra bekämpning av motståndaren enklare under nattetid.

När kompaniet löser uppgiften-erna skydda/ bevaka kan den indirekta elden utnyttjas på samma sätt. Oftast registreras då mål för den indirekta elden i anslutning till respektive plutons stridsställning.

Eld kan avges med indirekta elden på andra platser än registrerade mål genom att ange ett felläge. ”Tex mål 1102 bortom 500 vänster 200 en eldstöt”.

Pluton ska kunna agera som eldobservatör. Eldobservatörsskiss ska upprättas för varje enhet som har registrerade mål i anslutning till sin stridsställning.

5.6 Försvarsmedicin

Vid framryckning från FAP ska samlingsplatsen vara upprättad och känd. Sjuktransportresurser finnas avdelade inom kompaniet och om de inte kan framrycka med respektive pluton så ska de på order snabbt kunna framrycka till terräng nära eventuell skadeplats. Samlingsplats för skadade flyttas fram så fort det är möjligt med hänsyn till hotbilden.

5.7 Underhåll

Fordon med underhåll bör framrycka bakom sin respektive enhet om så möjligt med hänsyn till hotbild. Går inte det så hanteras den i likhet med sjuktransportresurserna. Underhållsdelar ansluter fram till förbandet så snart som är möjligt då objektet är taget.

5.8 Samband

Samband upprätthålls enligt ordinarie rutiner. Inledningsvis bör radiotystnad råda men då chef bestämmer eller vid första stridskontakt bryts denna. Radiotystnad bryts på kodord.

Plutoner rapporterar positivt dvs framåtriktat enligt minnesramsan FORS:

”AR har tagit upk 10,inget att rapportera, fortsätter mot upk 11”.

Kompanichef anmäler efterhand till bataljonchef enligt rutin när man påbörjar uppgift- når ett mål- har slutfört en uppgift- första stridskontakt.

Bild 5.6 Översikt kompaniets ta förfarande.
Illustration: Anna-Karin Wetzig, Grafisk Produktion, FSV/FMV

5.9 Ta objekt hamn - flygplats

När kompaniet ska ta objekt med större areal tex hamn, flygplats sker det mer självständigt mellan plutoner än vid det vanliga ”skyddsobjektet i skogen ”men fortfarande samordnat av kompanichefen.

Vid dessa objekt gäller det att först få underrättelser om var det finns marin respektive flygvapenförband för att samordna tagandet och upprätta ett gemensamt radionät för markstrid. Därefter strävar kompaniet att upprätta kontroll över området genom att ta terräng varvid oplatser-posteringar –vägspärrar upprättas. Med hänsyn till arealen kan detta komma och ske med stora avstånd mellan plutoner.

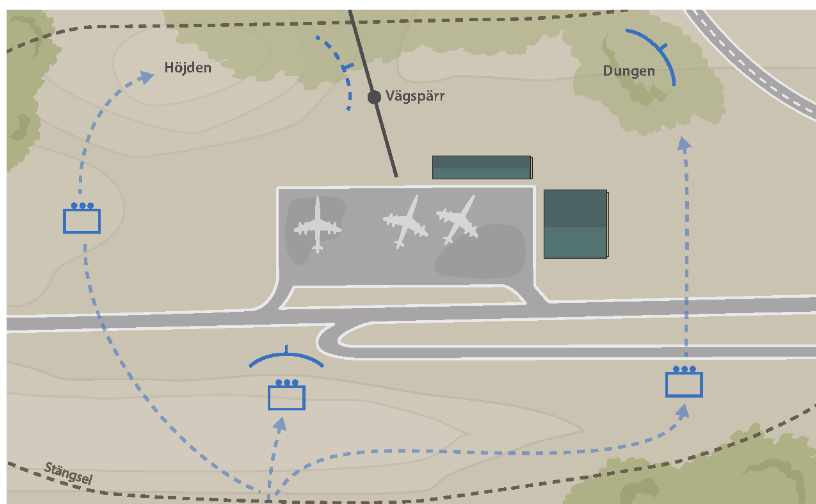

Bild 5.7 Exempel på stridsteknik när kompani tar flygplats. Pilarna visar förbandens framryckning, graden av eld och rörelse beror på egna förband och fiendeläget. Illustration: Anna-Karin Wetzig, Grafisk Produktion, FSV/FMV

Kompanichefens GFI, målbild….

Förpluton tar till vänster om terminalbyggnaden beredd understödja tagandet av höjden, upprättar vägspärr inkommande väg.

Nästkommande pluton omfattning vänster tar höjden, beredd understödja tagandet av dungen, upprättar postering inkommande väg.

Sist anlända pluton kringgång höger, tar dungen, upprättar postering.

Samtliga skyddar flygplatsen från innehavd gruppering.

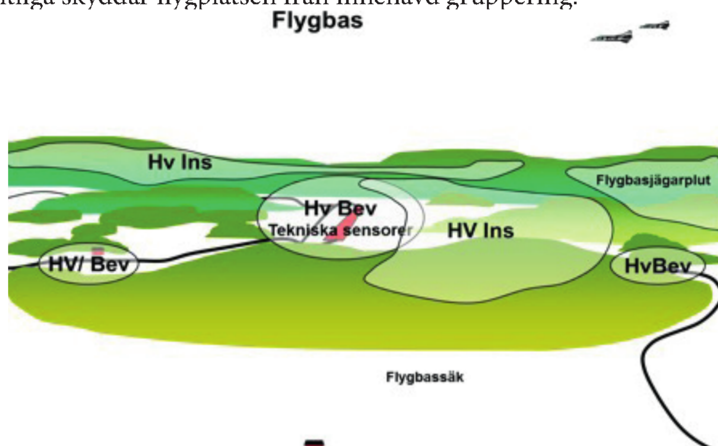

Bild 5.8 Principskiss hemvärnsbataljon skyddar flygbas. Försvarsmakten.

Att tänka på i anslutning till flygbas:
Hemvärnsbevakningsförband kan komma att lösa sina uppgifter i nära anslutning till landningsbanan samt bevakning av ammunition, drivmedelsupplag och flygplan.

Hemvärnsinsatsförband kan komma, tillsammans med flygbassäk och flygbasjägarförband, skydda flygbasen från grupperingsplatser utanför flygplatsområdet (staketet).

Miljön att verka i kan vara bullrig, dels av flygplan men också av mängden underhållstransporter som en aktiv flygbas kräver. Detta kan påverka förbandets möjligheter till vila och förmåga att lösa uppgiften.

Uppgiften ställer krav på stor samordning mellan flygvapenenheter och hemvärnsförband för att undvika vådabeskjutning.

Markstridsförbanden kommer att ha begränsningar vad avser användande av lys och signalammunition då basen används för flygning. Hemvärnsförbanden kommer av motsvarande anledning inte kunna nyttja hemvärnsflyget som stöd för sin strid i den utsträckning man är van vid.

Del av Hemvärnsförbanden kommer att behövas dels för larmstyrka men också för omfattande konvojering av ammunition och drivmedelstransporter till flygbasen samt inpasseringskontroller.

Är du som kompanichef med ditt förband ansvarig på platsen så ska du samverka med markstridsledaren ur Flygvapnet och ni två samordnar markstriden på objektet mellan era förband. Tydliga gränser är ett måste. Chef ur Flygvapnet är markstridsledare på basen.

Markstridsledaren ur Flygvapnet måste prioritera vad som är skyddsvärt inom Flygbasen: tex piloter? Ledningscentralen? Uppställda flygplan och eller ammunition/bränsle? Detta kan skifta över tiden.

Man måste också klargöra när flygplatsen eventuellt ska blockeras eller spärras. På vems order? Med vilka resurser? Blockera är relativt lätt att åstadkomma med tex egna fordon medan spärra kräver mer resurser oftast då i form av maskinkrävande fältarbeten.

Detta kräver samövning i fredstid med olika scenarior under vilka Hemvärnsförbanden ska lösa uppgiften.Samma förhållanden gäller principiellt vid Marinbas/hamn. Samverkan sker med den ansvarige på plats hur stridsuppgifen bäst ska lösas.

Även denne måste fastställa vad som är skyddsvärt och när, gränser, ansvar, sambandsmedel etc.

I anslutning till hamn tillkommer ytterligare en dimension dvs vattenytan och terrängen under denna.Detta måste beaktas extra där hemvärnsförband eventuellt måste tillföras resurser för att kunna bevaka den miljön men även för att transportera sig. Tillgång till resurser för att even-

tuellt blockera eller spärra hamn måste redas ut. Vem gör det? På vems order och med vilka resurser, detta samordnas av ansvarig ur marinbasen.

I anslutning till större hamn kommer sannolikt hemvärnsförbanden att verka tillsammans med marina bassäkerhetsförband och marina logistikförband. Hemvärnsförbanden som får uppgift i anslutning till kaj får då en klart avgränsad uppgift för att tydligt samordna verksamheten med marinens förband.

Då uppgifter vid kaj erhålls är det verksamheten som ska skyddas. Det vill säga och under den tidsrymd som fartyget/-en ska logistikförsörjas vilket beroende på typ av fartyg kan ta flera timmar.

Logistikförsörjning av fartyg kan även behöva ske på annan plats än ”den stora hamnen”. Fartyget får då en hänvisning och anmäler någon timme innan de avser att anlöpa. Aktuellt Hemvärnsförband får då order av regional chef. Hemvärnsförbandet nyttjar förvarningen till att ta terrängen och gruppera för skydd. Terrängavsnittet som är aktuellt lyder markterritoriellt för avsedd tid under marinbasen.

På den aktuella platsen måste hemvärnsförbandet tänkta på att det är en antal fordon och trupp som kommer för att försörja fartyget och de är i behov av manöverutrymme på land närmast fartyget.

Tagande av hamn sker principiellt på samma sätt som vid flygbas.

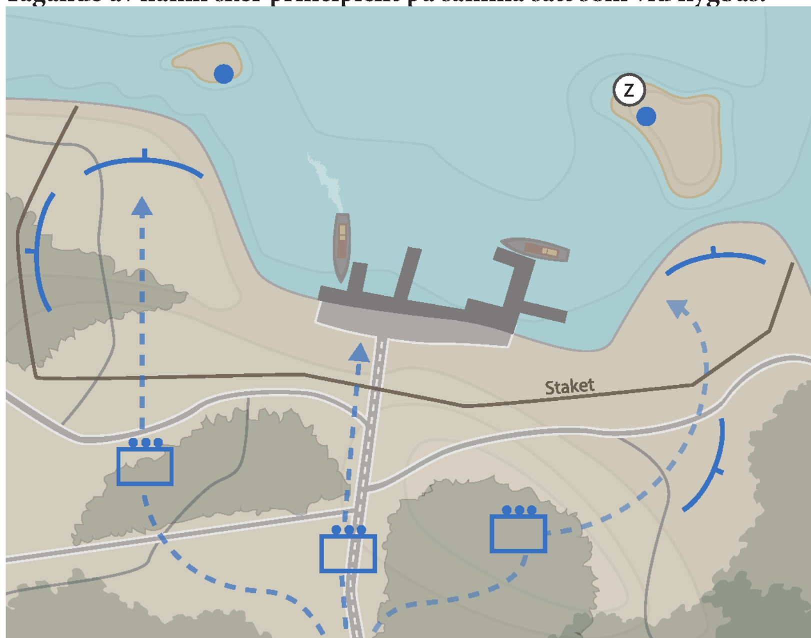

Bild 5.9 Exempel på stridsteknik då kompani tar hamn, pilarna visar förbandens framryckning, graden av eld ochrörelse beror på egna förband och endeläget. Illustration: Anna-Karin Wetzig, Grafisk Produktion, FSV/FMV

A). Först anlända pluton tar huvudinfarten upprättar vägpostering sök samband med marinens förband, patrullerar hamnområdet, skyddar fartyg vid kaj beredd blockera hamnbassängen.

B). Därefer anlända pluton tar terräng.

C). Sist anlända pluton tar terrängen höger om hamnområdet, skyddar hamnområdet från innehavd terräng, upprättar postering på ön Z beredd en timme efter order eskortera fartyg in i hamn från bryt punkt Z, samt ut till Z.

Reservplutonen grupperas…..kompaniets larmstyrka beredd ta terräng alt a-b-c alt eskortera...

6 Bevaka

6.1 Allmänt

BEVAKA – Uppgift som syftar till att observera, rapportera och försvåra viss typ av hot mot visst objekt eller viss verksamhet.

I sin enklaste form kan uppgiften lösas med en soldat som har uppsikt, ett vapen och ett kommunikationsmedel. Eftersom vi strävar efter stridsparsvis uppträdande så krävs två soldater. Uthålligheten gör att det behövs en grupp eller rent av en pluton för att lösa uppgiften över tiden. Terrängen eller objektets storlek påverkar också antalet soldater som erfordras.

Hemvärnsförband tar oftast objekt med stridsenheten pluton för att skapa en överlägsenhet och uthållighet när man säkrar och genomsöker objektet. Likaså gör kompani när man tex har fått i uppgift att bevaka ett objekt som kräver kompani, tex marin -flygbas.

Att bevaka innebär att man är på plats över tiden – dvs 24 timmar om dygnet.

Bedömer chef med hänsyn till tillgänglig trupp etc att det är endast möjligt eller räcker med att patrullera objektet ett antal gånger per dygn **ska** det anges i ordern.

Tex:
” 2 pluton bevakar objekt X from …tom…… patrullerar under samma tid objekt Y fyra gånger per dygn…”.

Vanligt förkommande är att bevaka kombineras med skydda på ett och samma objekt tex:

”2. kompaniet bevakar objektet X beredd 60 minuter efter order att skydda objektet vid ammunitionshämtning.”

Exempel på hur kompaniet framrycker mot objekt och tar är beskrivet i tidigare kapitel.

6.2 Kompaniet har tagit objekt som ska bevakas med mindre del

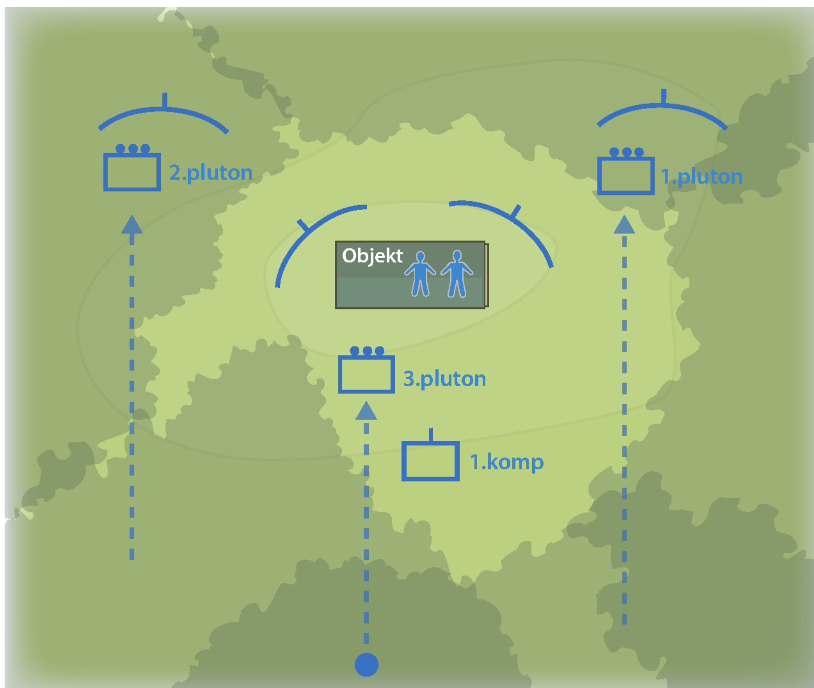

Bild 6.1 Kompaniet har tagit och genomsökt objektet.
Illustration: FMV/FSVGrafisk produktion.

Kompaniet har tagit objektet genomsökt enligt bild 5.2.

Enligt kompanichefens stridsplan ska 3. pluton nu bevaka objektet under en veckas tid,

1.-2. Pluton ska fortsätta mot andra uppgifter.

3. pluton kan nu lösa uppgiften i olika ambitionsnivåer enligt kompanichefens vilja.

Hemvärnsförband som bevakar strävar att genom posttjänst,patruller och infartskontroll skapa en kontroll över närområdet. Detta kompletteras med fordonshinder och mineringar. Stridställningar förbereds (växel och alternativa) och förövas, larmstyrka avdelas och patrullsträckor fastställs. Stridsplan dager och mörker fastställs. Personal som inte är i tjänst vilar enligt anbefalld stridsberedskap.

Detta beskrivs i Handbok hvpluton grupp del 2.

Bild 6.2 Hemvärnspluton bevakar objekt. Illustration: FMV/FSVGrafisk produktion.

6.3 Kompaniet bevakar

Kompaniet framrycker och tar objektet som beskrivs i kapitel 4.

Kompaniet har tex fått i uppgift att ”bevaka objektet/hamnen/flygbasen beredd 2 timmar efter order skydda ammunitionsutlämning/fartyg i hamn/flygplans landning.”

Plutonerna i kompaniet får uppgifter i sitt respektive område eller från sin beordrade stridsställningar att ”bevaka beredd två timmar efter order skydda…”.

Detta innebär att Kompanichefen har minst två olika stridsplaner att samordna. Den ena när kompaniet bevakar och den andra när man skyddar med variationer i mörker.

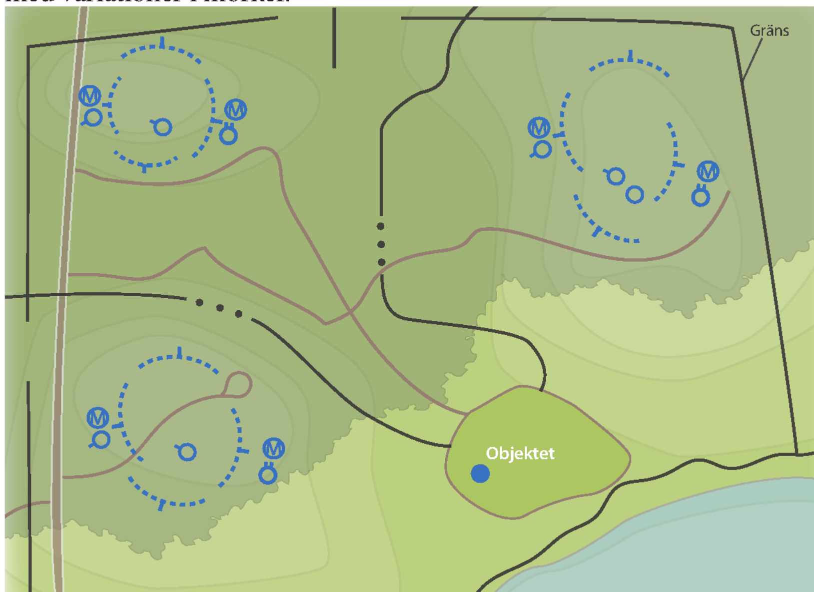

Bild 6.3 Kompaniet har tagit objekt- bevakar beredd skydda.
Illustration: FMV/FSVGrafisk produktion.

Respektive pluton bevakar, i detta fall sitt avgränsade område enligt 6.3.

Plutonerna har förberett stridsställningar för att lösa skydda uppgiften , i övrigt bedrivs posttjänst vid respektive pluton. Beordrade patrullslingor patrulleras, vägspärr upprättad. Varje pluton har en larmstyrka. Stridsställningar är valda så att om eldgivning uppstår så kan egen verksamhet vid objektet fortgå.

Kompanichefen har samordnat:
- Kompaniets gruppering och områdesansvar med objektsägaren
- Inom kompaniet:
- Kompaniets larmstyrka och stridsberedskap
- Eldområden- skjutgränser
- Patrullslingor –vägspärrar och minor i ett sammanhängande system
- Kompaniets underhållsplats och samlingplats för skadade

När kompaniet ska växla upp från bevaka till skydda sker bl.a följande:
- Stridsberedskapen höjs i stridsställningar för skydda uppgiften
- Posttjänst och patrullverksamhet intensifieras
- Ev ytterligare förberedda vägspärrar /posteringar upprättas

7 Skydda

7.1 Allmänt

SKYDDA – Uppgift som syftar till att förhindra motståndaren att ingripa mot viss terräng, verksamhet eller anläggning så att syftet med den strid eller verksamhet som ska skyddas inte äventyras.

Skydda är en mer krävande uppgift än bevaka. Skillnaden är att nu ska förbandet inte bara försvåra för en motståndare utan förhindra denne att verka och därmed möjliggöra egen verksamhet.

Det innebär för förbanden att terräng varifrån motståndaren kan verka mot det som ska skyddas måste behärskas. Tillexempel flygplan ska kunna landa/lyfta- fartyg kunna logistikförsörjas i hamn- ammunitionshämtning ske vid förråd, el och teletjänster ska kunna distribueras etc.

Med motståndare syftas då främst till sabotageenheter som angriper från marken eller i samband med uppgift på marinbas/hamn även sjövägen.

Vid lösande av skydda uppgift måste terrängens betydelse och motståndarens möjligheter att verka på avstånd från marken beaktas och åtgärder vidtas.

Områdets storlek som förbandet måste behärska blir avsevärt större, mer personal och förband åtgår. Uthålligheten ökar om förbandet om möjligt får förvarning om när ett objekt/verksamhet ska skyddas. Tex ”Bevaka hamnen beredd 2 timmar efter order skydda fartyg vid kaj under minst 3 timmar”.

Uppgiften kan innebära att skyddsobjektets gräns måste utökas för att kunna ingripa och därmed lösa uppgiften.

Större objekt som hamn/marinbas och flygplats blir oftaste ett bataljonsgemensamt objekt och kompanichefen får uppgift inom ramen för bataljonens lösande av uppgiften.

Bataljonschefen samverkar med objektsägaren. Samordning av striden sker inom bataljon och mellan marin/flygvapen förband och egen bataljon. Kompanichefen får oftast ett område inom vilket denne ska lösa sin uppgift. Detta måste vara förberett.

Tex:
- *skydda västra delen av flygplatsen från tilldelat område, upprätta vägspärr vid…beredd…*
- *bevaka förrådet Y beredd två timmar efter order skydda ammunitionshämtning vid förrådet under tre timmar…*

För förband som får uppgift att ”bevaka beredd skydda” innebär det en intensifiering av stridsberedskap, patrullering och posttjänst. Stridsställningar för skydda är förmodligen inte de samma som för bevakauppgiften och de ska besättas. Intensiteten innebär också ett större slitage, sämre uthållighet på förbandet vilket tidigt måste beaktas. Av stor vikt är att förbandet får en tidsinriktning tex ”beredd en timme efter order skydda fartyg vid kaj under 3 timmar.”

Fler åtgärder för att lokalisera motståndaren/hotet vidtas tex:
- Spaning (fast och rörligt) sker genom kompanichefs försorg tidigt och ”långt” från objektet,
- patrullering (med fordon) och genomsök av terräng sker ” långt - närmare” från objektet,
- postställe kan grupperas i sådan terräng där vi kan förvänta oss att påverka motståndaren tidigt,
- vägspärr upprättas i anslutning till infarten till objektet (kan även upprättas vid framskjuten gruppering),
- kontroll/genomsök sker på andra väsentliga platser utanför objektet (t.ex. tele, el och vatteninstallationer),
- patrullering (till fots) genomförs utanför objektet,

- larmsystem upprättas i objektets omedelbara närhet, redan befintliga larmsystem kompletteras,
- bevakning och tillträdesskydd upprättas med fast bemannade poster,
- bevakning inne på objektet sker med poster på vitala delar av objektet samt med patrullerande post.

Som all annan strid bör den förövas – förövning kan ske genom:
- Spel på stridsplanen på karta
- Förövning på terrängmodell
- Muntlig stridsövning
- Kaderövning
- Torrövning
- Utbildning (kompletterande utbildning)

Personalen i förbandet roterar i lösandet av uppgifter som larmstyrka,pos ttjänst,patrullering,oplats,avlösning etc.

Rutiner är viktiga men det får inte bli ett slentrianmässigt beteende i förbandet.

Indirekt eld
Mål förbereds i anslutning till plutoners stridsställningar posteringar och vägspärrar. Eldobservatörsskisser upprättas. Den indirekta elden kan också förberedas mot terräng som vi inte når själva och som motståndaren inte får behärska.

Försvarsmedicin
Sjuktransport fordon finns avdelade vid respektive enhet och transportvägar till samlingsplats är inkörda. Förstärkningsfordon finns på samlingsplats. Sjukvårdsgruppen kan förstärka pluton som bedöms kunna vara extra ansträngd.

Hundtjänst
Hundarna och deras tidsmässiga utnyttjande på dygnet prioriteras. Omfördelning/koncentrering av hundekipage kan ge avsevärt större effektivitet i bevakningsarbetet.

Logistik
Vid plutoner har uppladdning skett avseende förplägnad, ammunition, sjukvårdsmaterial och batterier.

Sambandstjänst
Sambandet är kontrollerat, alternativa sambandsvägar tex via signalering är prövade. Ordonnanser har rekognoserat alternativa framryckningsvägar. Kompanichefen har upprättat ett upk system och kodordslista.

Mörkermateriel
Materielen är kontrollerad och batteriförsörjningen säkerställd, materiel ev omfördelad mellan plutoner.

Larm och mintjänst
Antalet larmminor och försvarladdningar är förtätat på känsliga platser för att underlätta bevakningen/skyddandet av objekt.

Post och patrulltjänst
Ett antal extra poställen är bemannande och avlösningsförfarande samt lösen har ändrats.

Patrullerna patrullerar oftare och i delvis nya slingor.

8 Försvar

8.1 Allmänt

FÖRSVARA – Stridsuppgift som syftar till att förhindra motståndaren att ta och utnyttja angiven terräng eller anläggning.

Förbandet måste i mycket stor utsträckning vara noggrann vid val av terräng för den egna grupperingen och om möjligt använda indirekt eld och minor som stöd för sin strid för att minimera risken för oväntade händelseutvecklingar. Skyddsnivån på förbandet gör att behovet av fältarbeten för överlevnad påverkar stridsplanen.

Försvar innebär i regel en hög ambitionsnivå i striden. Ambitionsnivån uttrycks i termer av hur länge, i vilket syfte och under vilka omständigheter försvaret ska bedrivas.

Om försvaret ska fortsätta även då delar av en motståndare passerat försvaret eller om motståndaren har tagit och behärskar en del av ett område måste beskrivas tydligt av den som ställer uppgiften genom att ange ett syfte.

Exempelvis så kan en bro försvaras för att motståndaren ska förvägras möjligheten att ta sig över vattendraget. Egna förband kan då grupperas på den hitre sidan av vattendraget och det gör inget om bron skadas under striden.

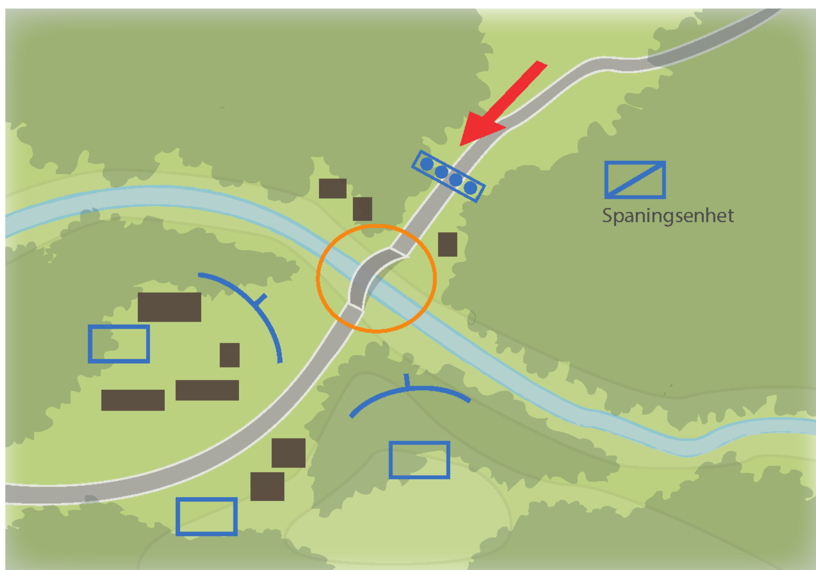

Bild 8.1 Försvar med syfte att motståndaren inte ska få nyttja bron. Illustration: Anna-Karin Wetzig, Grafisk produktion FSV /FMV.

I samma terräng kan syftet istället vara att säkerställa egen tillgång till visst terrängparti eller anläggning.

Detta kan exempelvis vara försvaret av bron för att möjliggöra egen trafik över denna. Här krävs att våra förband grupperas i huvudsak bortom vattendraget och bron får inte påverkas av striderna.

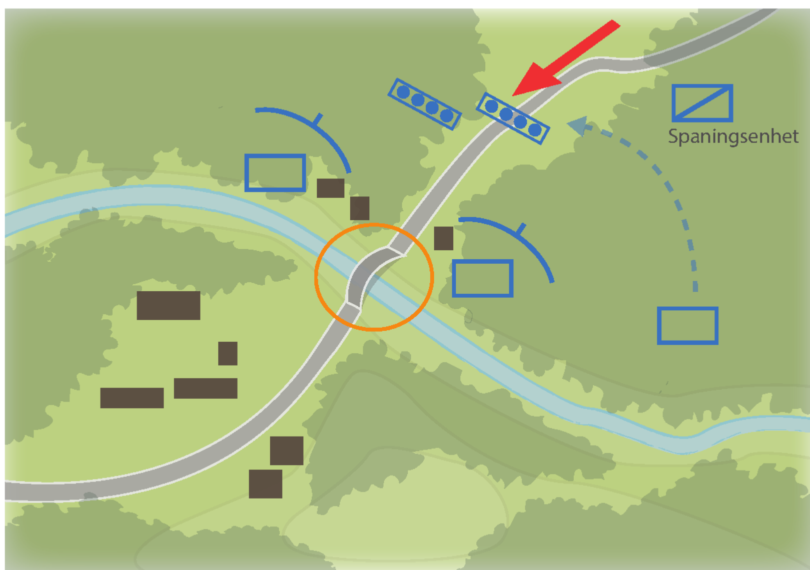

*Bild 8.2 Försvar av bron i syfte att själv kunna nyttja den.
Illustration: Anna-Karin Wetzig, Grafisk produktion FSV /FMV.*

Motanfall i texten innebär ett begränsat anfall inom motståndslinje/-näste, för att återta övergivna stridsställningar, eller som framryckningar till förberedda stridsställningar varifrån motståndaren bekämpas (eldöverfall).

8.2 Metoder för försvar

Försvar kan genomföras med gott eller ont om tid för förberedelser. Förband bör alltid arbeta utifrån grunden ”ont om tid”.

Vid gott om tid till förberedelser kan striden föras med högre ambitionsnivå och strävan är att använda områdets djup som stöd i försvaret.

Längre förberedelsetid medger också:
- utbyggnad av motståndsnästen och fältarbeten för överlevnad,
- kontroll av sammanhängande eldsystem,
- eldplanläggning,
- förövning,

- rekognosering av omgrupperingar och motanfall samt
- övriga fältarbeten.

Vid försvar med ont om tid till förberedelser försvarar kompaniet i regel stridsställning

I regel prioriteras:
- Eldplanläggning.
- Skapande av sammanhängande eldsystem.
- Enklare fördröjande fältarbeten eller röjande av skottfält och omgrupperingsvägar.
- Förövning.

8.3 Kompaniets försvarsstrid

Kompaniet kan få i uppgift att försvara stridsställning, motståndslinje, motståndsområde.

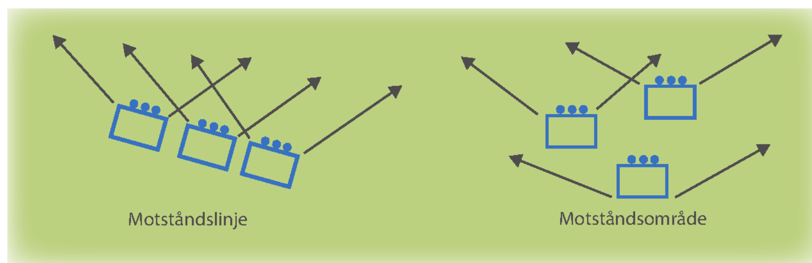

Bild 8.3 Exempel på kompani grupperat för försvar på motståndslinje respektive motståndsområde. Illustration: Anna-Karin Wetzig, Grafisk produktion FSV /FMV.

Kompani försvarar stridsställning eller motståndslinje med en bredd på ca 1000 m eller ett motståndsområde om ca 500 x 500 m.

En pluton som försvarar stridsställning strider i regel inte på en bredd överstigande 200 meter. Strävan är att på alla nivåer föra striden aktivt och rörligt från olika stridsställningar eller från väl utbyggda motståndsnästen.

Kompanichefens kontroller vid försvar

En av de viktigaste uppgifterna för kompanichefen vid försvar är kontroll av eldområden. Särskilt viktigt blir det vid försvar av motståndsområde. Under stridens genomförande i motståndsområdet kan kompanichefen behöva kommandostyra plutoner med ”eldtillstånd” och ”eldförbud”.

8.4 Planering av försvar

Planeringen ska ge svar på:

- Syftet med försvaret,
- Tidsförhållanden omfattande tid till förberedelser samt hur länge uppgiften ska lösas.
- Lämplig metod.
- Behov av samordning mellan plutoner, indirekt eld och fältarbeten.
- Hur omgrupperingar ska genomföras och samordnas.
- Vilken terräng som är nyckelterräng.
- I vilken terräng som motståndaren ska hejdas eller nedkämpas.
- Var och när motanfall ska genomföras.

Terrängvärderingen är ett avgörande beslutsunderlag för försvarsstriden. Ett framgångsrikt försvar vilar på en analys av motståndarens framryckningsmöjligheter och våra möjligheter att hindra dessa.

Kompanichefens överväganden omfattar exempelvis:

- Var motståndaren inte får framrycka.
- Var vi vill att motståndaren ska framrycka.
- Möjligheten att kraftsamla eld till platser där terrängen begränsar och kanaliserar motståndarens framryckning, (nyckelterräng).
- Lämpliga stridsställningar varifrån motståndaren kan nedkämpas.
- Var omgruppering kan ske.
- Var fältarbeten får störst effekt.

Kompanichefens planering leder ofta till att viktig terräng och underrättelse- eller målområden identifieras. Vid vissa av dessa grupperas förband, andra kan vara föremål för informationsinhämtning nu, efterhand eller över tiden. Om möjligt rekognoceras detta på plats.

Försvaret organiseras som ett sammanhängande system av stridsställningar, motståndsområden eller motståndslinjer där områdena mellan dessa övervakas.

En motståndslinje består av stridsställningar och/eller motståndsnästen grupperade så att de skapar sammanhängande eldsystem **främst i sida.**

I ett motståndsområde ska grupperingarna vara belägna så att eldsystemet är sammanhängande **i både sida och djup.**

Strävan är att gruppera i terräng som ger skydd och skyl eller i bebyggelse.

Inom ramen för försvarsuppgiften förbereds motanfall med delar av förbanden.

Taktisk indelning ska särskilt övervägas vid planering av försvarsstrid.

8.5 Förberedelser för försvar

Förberedelser för försvar omfattar de nödvändiga åtgärder som krävs för att:

- delge order,
- fylla upp plutonerna avseende förnödenheter,
- vid behov stridsindela kompaniet,
- framrycka till aktuellt område,
- gruppera,
- genomföra fältarbeten samt
- föröva.

Möjligheter till rekognosering ska alltid beaktas! Förband bör alltid arbeta efter tesen att det är ont om tid till förberedelser.

Under förberedelserna kontrollerar kompanichefen:

- att utförda fältarbeten är utförda i enlighet med dessas syften,
- att eldområden och skjutgränser är rätt uppfattade samt
- tidsförhållanden.
- kompaniets eldplan, om indirekt eld kan påräknas.

Kontrollen genomförs som chefsbesök och genom förövning.

Förövning kan genomföras som:
- förövning på karta,
- förövning på terrängmodell,
- muntlig stridsövning,
- kaderövning samt
- fullständig förövning av hela striden med hela förbandet.

Vid försvarsstrid prioriteras förövning av omgrupperingar och motanfall samt den samordning som krävs för att möjliggöra detta.

8.6 Genomförande av försvar

8.6.1 Försvar av stridsställning

Vid ont om tid till förberedelser försvarar kompaniet i regel stridsställning. Antingen genomförs det i form av plutonsstridsställningar som var och en rymmer en växelstridsställning eller som en sammanhållen kompanistridsställning.

I båda fallen är strävan att gruppera flera av plutonerna mot åtminstone delvis samma bekämpningsområde. För att få djup i grupperingen och för att ha möjlighet att ta upp strid i sekundära riktningar eller förtäta, tilldelas plutonerna också alternativa stridsställningar.

Omgruppering till alternativ stridsställning sker på kompanichefens order.

Plutonerna prioriterar eldställningar för pansarvärnsvapen och kulsprutor.

Fordonen grupperas i anslutning till respektive pluton för att underlätta omgrupperingar eller lämnas i en fordonsavlämningsplats på längre avstånd från stridsområdet väl maskerade.

Den direktriktade elden samordnas med och kompletteras om möjligt med indirekt eld.

Fältarbeten kraftsamlas till att säkerställa egen rörlighet samt fördröja motståndarens rörlighet.

Striden förs aktivt och rörligt för att undgå motståndarens bekämpning.

Ingående i stridsställning
Kompanichefen tilldelar plutonerna stridsställningar, elduppgifter och i förekommande fall eldområde. Plutonerna tar stridsställningar och plutoncheferna anmäler att de är eldberedda till kompanichefen. Kompanichefen anmäler till bataljonchefen att kompaniet är eldberett.

Kompletterande order ges efter hand. Kompanichefen nyttjar utgångspunkter i terrängen, för stridsledning.

Kompani- och plutonchefer kontrollerar ordinarie stridsställning samt rekognoserar och tilldelar efter hand:
- Växelstridsställning,
- Alternativ stridsställning.
- Omgrupperingsvägar.

Stridstrossen grupperas i det bakre området av kompaniets stridsställning.

Plutoncheferna ger order för försvar av växel- och alternativ stridsställning samt anmäler att plutonerna är försvarsberedda till kompanichefen.

Kompanichefen kontrollerar plutonchefernas förberedelser.

Främst klarläggs:
- Mot vilken terräng plutonerna kan verka och observera.
- Omgrupperingsvägar.

- Hur lång tid det tar att besätta eldställning, växelstridsställning och alternativ stridsställning.
- Eledledningsgruppchefens eldförberedelser.

Kompanichefen anmäler till bataljonschefen att kompaniet är **försvars-berett**.

Förövning genomförs på bataljon- eller kompanichefs order.

Främst övas:
- Omgruppering inom stridsställningen.
- Omgruppering mellan ordinarie-, växel- och alternativa stridsställ-ningar.

Valet av förfaringssätt beror på i vilken utsträckning ett säkert samband kan påräknas samt om tidpunkten för utrymning är av betydelse för andra plutoners strid och omgruppering.

Plutonerna omgrupperas snabbt och dolt längs vägar och stråk som om möjligt har rekognoserats i förväg.

Kompanichefen samordnar plutonernas omgrupperingar, så att de kan understödja varandra samt så att de inte kringgås, avskärs eller innesluts.

8.6.2 Strid från motståndsnäste.

Motståndsnäste är en utbyggd truppbefästning för halvpluton till pluton som ska kunna försvaras åt alla håll. Det består av skyttevärn för skytte-trupp, grupperade stridsparsvis. Värnen är förbundna med förbindelse-gång minst för krypande förflyttning.

Nästet placeras i lättgrävd terräng med låg grundvattennivå på sådant sätt att det inte kan upptäckas eller bekämpas med direktriktad eld utanför våra tunga vapens räckvidd. I öppen terräng placeras de i baksluttning. Brandrisk beaktas och släckningsförberedelser vidtas vid behov. Iord-ningställande av motståndsnäste kräver understöd av ingenjörsförband.

Om kompaniet försvarar motståndsområde med flera motståndsnästen placeras dessa i triangel eller T formation med basen eller ”taket” mot motståndarens anfallsriktning.

Då kompaniet försvarar motståndslinje eller motståndsområde med motståndsnästen kan en eller flera av plutonerna istället försvara stridsställning och utgöra anfallsreserv.

Stabs- och tross enheter fördelas på de övriga plutonerna eller tilldelas ett eget näste.

8.6.3 Utrymning av stridsställningar och motståndsnästen

Kompanichefen bestämmer när en stridsställning eller ett motståndsnäste får utrymmas. Vid ordergivning för försvar anges när och under vilka omständigheter omgruppering ska ske.

Vanligen uttrycks detta som:
- ”… försvara stridsställning minst intill tidsnummer…”
- ”… omgruppera då motståndaren… / sidopluton ….”
- ”… omgruppera först på vidare order…”
- ”… omgruppering beordras av plutonchefen (som erhållit uppgiften)”

8.7 Försvar i bebyggelse

Försvar i bebyggelse planeras, förbereds och genomförs i stort på samma sätt som i annan terräng. Kompaniet är i stort behov av att resurser tillförs i form av pionjär- eller ingenjörsförband, verktyg, spräng- och tändmedel eller liknande för att kunna öka ambitionsnivån med försvarsstriden samt skapa en bättre uthållighet.

Försvaret ordnas i flera linjer för att åstadkomma djup i grupperingen. Kompanichefen grupperar plutonerna så att sammanhängande eldsystem

skapas. Stridsställningar förbereds för att förtäta och fördjupa försvaret i hotade eller sekundära riktningar.

Motanfall och omgrupperingar förbereds.

Plutonerna strider rörligt från stridsställningar eller mer statiskt från motståndsnästen. Stridsställningar och motståndsnästen grupperas i regel i hus. Indragna grupperingar eftersträvas, helst i sneda vinklar och på markplan eller de nedre våningsplanen. Brandrisk och husets motståndskraft tas i beaktande vid val av gruppering.

Observatörer, eldledare och skarpskyttar grupperas högt och skyddat. Möjligheten till eld längs gator, parker, torg och andra öppna platser med ksp och grg tillvaratas.

Motståndsnäste i bebyggelse innebär att fältarbeten för överlevnad utförs i husen. Plutonsnäste grupperas i en till två hus. Exempelvis stöttas tak, väggar förstärks och sandsäcksvärn byggs i rummen. Trappor, fönster och dörrar som inte ska användas spärras. Omgrupperingsvägar kompletteras med bräscher i väggar, stegar med mera.

Beakta skyddsnivån på aktuellt hus då förband grupperas. Äldre hus har oftast högre skyddsnivå.

Brandbekämpning förbereds. Omgivande gator och hus som kan utgöra understödsställningar för motståndaren spärras med stormhinder och mineringar.

Civilläget tas alltid i beaktande vid strid i bebyggelse. Område som ska försvaras bör utrymmas.

Ytterligare detaljer kring strid i bebyggelse beskrivs i kommande anvisningar för strid i bebyggelse (MSS).

8.8 Funktioner vid försvar

8.8.1 Ledning

Kompanichefen ska, utöver att leda eget kompani, kunna ta emot och leda understödjande/underställda förband.

Sådana kan vara:

- HvGranatkastarpluton,
- HvPionjärförband,
- HvCBRN pluton
- Hvpluton

Samverkanspunkter vid mottagande av underställt eller understödjande förband enligt bilaga.

8.8.2 Underrättelsetjänst

Vid försvarsstrid är kompanichefens underrättelsebehov i första hand kopplat till var och när motståndaren framrycker, exempelvis framryckningsvägar, kringgångar eller omfattningar. Detta innebär att kompaniet måste övervaka vägar och stråk inom eget område.

Kompanichefen avdelar vid behov eldledare och strids- eller spaningspatruller för informationsinhämtning. Dessa grupperas i ett tidigt skede långt fram i, eller i vissa fall framför, kompaniets område och i sekundära riktningar i syfte att fastställa motståndarens anfalls- och kraftsamlingsriktningar samt för att tidigt kunna ta upp strid.

Kompanichefen kan även behöva ställa underrättelseuppgifter till plutoner som varit i strid och som ska omgruppera, vilket innebär att hela eller delar av dessa avdelas för att bibehålla stridskontakt eller bibehålla känning med motståndaren.

Exempel på uppgifter är:

- Spana längs…spana mot…

- Stridspana mot…

8.8.3 Fältarbeten

Vid försvarsstrid kraftsamlas fältarbetsresurserna i regel till fördröjande fältarbeten och fältarbeten för överlevnad. I vissa fall kan även fältarbeten för rörlighet krävas för att iordningställa dolda och skyddade omgrupperingsvägar.

De fördröjande fältarbetena, vanligen i form av förstöring, mineringar och spärrar används för att styra motståndarens framryckning i önskad riktning samt för att försvåra stormning av kompaniets ställningar. För att uppnå önskad effekt av fördröjande fältarbeten krävs i regel att de försvaras eller minst bevakas. Möjligheten att påverka motståndaren med framförallt indirekt eld i anslutning till fältarbetena ska alltid beaktas.

Mindre förstöringar såsom vägtrumsprängning och minspärrar i anslutning till egna stridsställningar kan kompaniet utföra med egna resurser. Ska mer omfattande sprängningsarbeten och mineringar utföras måste kompaniet tillföras resurser.

Fältarbeten för egen överlevnad utgörs främst av maskering, värn, truppbefästningar och skenåtgärder.

Maskering, skottfältsröjning och grävning av skyttevärn kan utföras med kompaniets reglementerade utrustning. Förberedelsetiden som krävs för dessa åtgärder räknas i timmar.

Truppbefästningar kräver att resurser måste tillföras, främst i form av maskinpluton. Tidsåtgång för sådana förberedelser är från halv dygn till flera dygn beroende på ambitionsnivå.

Den rörliga försvarsstriden kan kräva att pionjärpluton understödjer med fältarbeten för rörlighet, exempelvis minspaning, minbrytning och att bygga dikesbro.

8.8.4 Indirekt bekämpning

Om indirekt eld disponeras nyttjas den främst till:

- understödja försvar av, och motanfall mellan och inom stridsställningar,
- bekämpa motståndare som grupperar sig för anfall eller som försöker kringgå försvaret,
- understödja omgrupperingar av plutoner,
- stödja striden vid våra fältarbeten enligt principen kombinerade vapen,
- avskärma motståndaren samt
- belysa stridsfältet.

Tillförd eldledningsgrupp grupperas vid en stridsställning med goda observationsmöjligheter, i regel i anslutning till kompanichefens uppehållsplats. I vissa fall kan det finnas behov att dela eldledningsgruppen, för att möjliggöra att kunna arbeta på två täter. Pluton ska vid behov kunna eldobservera.

Den indirekta elden förbereds enligt kompanichefens order mot de platser där motståndaren inte får gruppera och där motståndaren förväntas framrycka.

Platser som är lämpliga att förbereda som mål för indirekt eld är:

- där fältarbeten förberetts,
- där motståndaren kan tänkas ta eld- och stridsställningar,
- egna stridsställningar och motståndsnästen som lämnats samt
- kanaliserande terrängpartier.

8.8.5 Logistik

Utifrån de tre skedena i försvarsstriden, planering av försvar, förberedelser för försvar samt genomförande av försvarsstrid, understödjer kompaniets stab- och tross med resurser för att under de två första skedena skapa förutsättningar för försvarsstriden. Detta görs genom tillförsel av eventuella efterfrågade förnödenheter såsom sandsäckar, taggtråd, extra ammunition och minor. Under det sista skedet understöds kompaniet med omhändertagande av skadad personal eller fordon i, eller i direkt

anslutning till, plutonernas stridställningar, alternativt vid, för kompaniet, angivna platser dit plutonerna själva för sina skadade fordon eller soldater.

De trossdelar som inte behövs för direkt understöd av striden, grupperas i kompaniets bakre område i skydd av övriga delar av förbandet. Om möjligheten finns används med fördel gruppering i kvarter.

Fordon som används aktivt i striden (tex omgruppering) ska förberedas för stridsbogsering i den mån det är möjligt. Plutonerna ska som en del av sina försvarsförberedelser inreda fordon för evakuering av skadade och sjuka. Övriga fordon som inte måste användas i striden förs undan och grupperas i skydd. Med hemvärnsförbandens olika fordonstyper så måste ovan angivna tillämpas på olika sätt.

I planering av försvaret eftersträvas, om tiden medger det, att kvartermästaren, deltar i planeringsprocessen. Detta för att tidigt kunna identifiera det understödsbehov som kompaniet har, i form av och i första hand, förnödenheter för att lösa en försvarsuppgift.

Vid planering ska det minst framgå för kvartermästaren:
- vad vill kompanichefen, vilka behov finns för att lösa denna uppgift,
- när i tid, kopplat till sin stridsplan, ser kompanichefen att eventuellt understöd ska ske och
- vilka mandat har kvm för att genomföra önskad verksamhet?

9 Fördröjningsstrid

9.1 Allmänt

FÖRDRÖJA – Stridsuppgift som syftar till att vinna tid och/eller tillfoga förluster under angiven tid eller innan motståndaren har trängt över angiven linje alternativt syfta till att begränsa motståndarens utbredning.

Syftet med fördröjningsstrid är att vinna tid och tillfoga motståndaren förluster eller att begränsa dennes utbredning.

Vinna tid för att brigadförband eller andra förband i ett senare skede ska kunna slå, eller på annat sätt påverka en framryckande motståndare.

Fördröjningsstriden ska föras rörligt och aktivt. Fördröjningsstrid genomförs med en kombination av olika metoder.

Striden kan dels genomföras genom upprepade eldöverfall, från olika stridsställningar, med stöd av fältarbeten och indirekt eld. Dels kan striden genomföras genom försvar av stridsställningar under begränsad tid. Eldöverfall och försvar ska kunna upprepas från ordinarie-, växel och alternativ stridsställning. Eldöppnande ska genomföras under kort tid, för att snabbt omgruppera till ny stridsställning, i syfte att undvika motståndarens artilleribekämpning och bekämpning från motståndarens stridsfordon. Det bör kunna ske med sådan hastighet att man inom 5 minuter från eldöppnandet har dragit ur och förflyttat sig 300-400 meter med förbandet.

Omgruppering efter eldöverfallet kan också ske framåt eller till ett bakre skydd, varifrån man är beredd att upprepa eldöverfallet igen om tillfälle ges. Att statiskt alltid ”hoppa bock bakåt” med plutonerna löper risk att bli genomskådat.

Strävan är att föra striden över hela fördröjningsdjupet. Fördröjningsstrid kräver att egna stridsvärdet bevaras för att möjligöra uthållighet över tiden.

Målbilden för en fördröjningsuppgift måste klart ange hur länge motståndaren ska fördröjas och hur stora enheter som tillåts passera området.

Fördröjningsstrid för ett kompani kan omfatta ca 2 km bredd och 5 km djup, med en genomgående väg/stråk. I Norrland oftast ännu större. Områdets storlek kan innebära att förflyttningarna mellan stridsställningarna blir långa och i många fall måste omgrupperingarna genomföras till fots, där vägnätet är begränsat. Hjulfordon har sin begränsning i väglös terräng varför bandvagnarnas betydelse inom ramen för fördröjningsstrid ökar. Både vad avser att utnyttja dem vid omgrupperingar och för att transportera eventuella skadade.

Storleken på kompaniområden bör anpassas dels efter statusen på kompanierna, dvs. vilket personalläge, materielläge samt stridsvärde respektive kompani har och dels på hur terrängen ser ut. Antal genomgående vägar, broar, höjder, kanaliserande terräng, öppen terräng m.m. påverkar kompaniets möjligheter att kunna genomföra en effektiv fördröjningsstrid över tiden.

Det finns olika sätt för kompanichefen att bygga upp fördröjningsstriden på vad avser plutonernas strid. Ett sätt är att varje pluton tilldelas en huvuduppgift och en beredduppgift, dvs. max två stridsställningar som eldöverfall utförs ifrån. En annan modell är att pluton tilldelas ett område inom vilket man ska fördröja fienden i ett antal timmar -1/2 dygn.

9.2 Motståndaren

Motståndaren kraftsamlar ofta där man når framgång. Artilleri och flygunderstöd kan flyttas från ett förband som det inte går särskilt bra för, till ett annat förband som har framgång. Moståndaren försöker framrycka

på väg för att upprätta hålla en hög framryckningshastighet men har god kapacietet att även röra sig i terrängen.

Exempel på förbandets sammansättning m.m se H Hvkompani del 1.

Terräng som motståndaren vill ha långt fram, dvs på djupet av vår gruppering, kan tidigt tas och säkras genom tex. luftlandsättningar eller kringgångsförband. Dessa förband kan verka under ca 2-3 dygn själva, före det att huvudstyrkan når fram.

9.3 Förberedelser

Kompaniet utgångsgrupperas inom hela djupet av fördröjningsområdet. Hur lång tid kompaniet har på sig före man ska påbörja lösande av uppgiften, är avgörande för hur mycket förberedelser man hinner med. Exempel på förberedelser är:

- att kompanichefen gör en noggrann terrängvärdering, både på karta och i terrängen och att förband grupperas redan under förberedelseskedet, tex. vid platser som motståndaren tidigt vill behärska. Kringgångsförband eller helikopterluftlandsättning kan mycket väl sättas in på djupet, långt innan kompaniet ska påbörja lösande av uppgiften.
- att kompanichefen rekar i terrängen med plutoncheferna och låter dem reka stridsställningar enligt en preliminär stridsplan och därefter redovisa rekognoscerings resultatet för kompanichefen, som därefter fastställer stridsplanen. Om tiden medger, bör kompanichefen inledningsvis, åka igenom hela kompaniområdet med plutoncheferna och efter hand peka ut var olika plutoner ska ha sina stridsställningar, i syfte att plutoncheferna ska få en tydlig bild över kompanichefens stridsplan.
- att det läggs ut ammunition, mat och vatten i ”materielgömmor” i terrängen en bit bakom respektive stridsställning,
- att skottfältsröjning genomförs vid behov och att olika typer av fältarbeten genomförs,
- att den indirekta elden planläggs,

- att ett underhållsspår rekas, i syfte att säkerställa att eventuella skadade kan tas omhand och transporteras bakåt i fördröjningsområdet,
- att striden förövas, inledningsvis i den första stridsställningen och i mån av tid, även i övriga stridställningar.

Kompaniet bör understödjas med fältarbetsresurser från högre chef.

Om möjligt underställs/understöds kompaniet av en eldledningsgrupp, som kvarstår intill dess att kompaniet löst sin uppgift.

Cheferna på kompaniet måste noga väga behovet av ytterligare åtgärder för eldförberedelser och fältarbeten mot behovet av förövning.

Förövning bör omfatta:
- Besättande av stridsställningar (ordinarie, växel och alternativ)
- Hur utlösa eventuella fältarbeten
- Omgrupperingsvägar
- Urdragning och riktlinjer för urdragning då underställda chefer kan/måste fatta egna beslut
- Återsamlingsplatser

Striden genomförs från förberedda stridsställningar, gruppvisa eller plutonsvisa.

Omgrupperingsvägar mellan stridsställningarna är förberedda och uppmärkta, så att man även hittar i mörker.

Fördröjningsstrid kräver att alla chefer har förståelse för bataljonens målbild och kan ta initiativ i striden.

9.4 Genomförande

Striden kan tas upp så tidigt som möjligt, då motståndaren kommer in i kompaniets område.

Detta kan ske antingen med direkt eld, indirekt eld, fältarbeten, eller en kombination av dessa, i syfte att tidigt få ut fördröjningseffekt. En annan möjlighet är att avvakta och välja lämpliga mål för våra vapen avseende direktriktad eld.

Vad kompanichefen väljer, styrs av terrängens beskaffenhet och på vilket sätt man bäst kan påverka motståndaren.

Plutonerna öppnar eld med de system och på det avstånd som medger den bästa verkan.

Plutonchefen bör säkerställa vid eldöppnandet, att pansarbrytande vapen (granatgevär, pansarskott) kan öppna eld först, för att öka sannolikheten att motståndarens stridsfordon nedkämpas.

Eldöppnandet i varje stridsställning bör vara mycket kort, för att därefter snabbt påbörja omgruppering, i syfte att om möjligt undvika motståndarens artillerield samt direkta eld.

Mindre del grupperas ofta som flankskydd, för att försvåra motståndarens möjlighet att kringgå i terrängen.

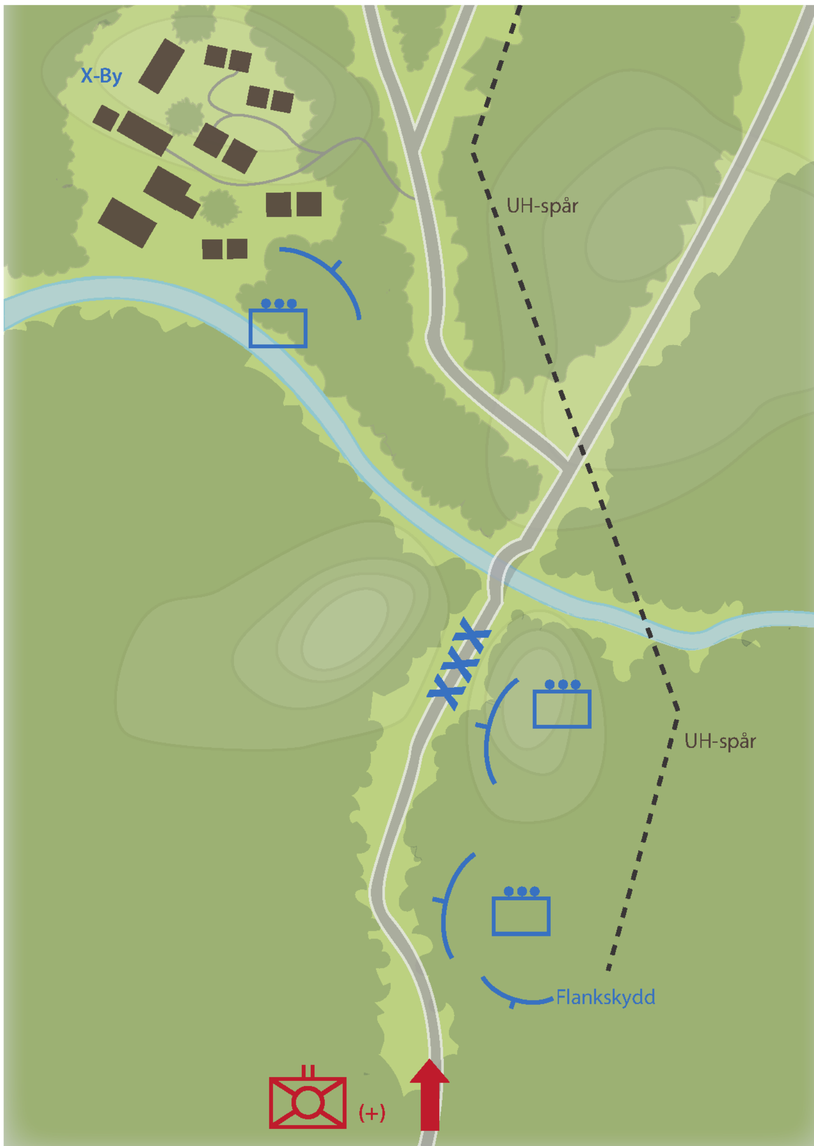

Bild 9.1 Exempel på kompani stridsplan, då man haft ont om tid till förberedelser och endast planerat för att kunna genomföra ett eldöverfall per pluton. Illustration: Anna-Karin Wetzig, Grafisk produktion FSV /FMV.

Striden bör föras rörligt, genom eldöverfall, med stöd av fältarbeten och indirekt eld.

Varje hvpluton bör inte tilldelas mer än maximalt en huvuduppgift och en bereddupp-gift, dvs max två stridsställningar som man utför eldöverfall ifrån.

Kort eldöppnande främst med granatgevär och pansarskott och därefter snabb omgruppering.

Fältarbeten vid kanaliserande terräng.

Underhållsspår fastställas i syfte att säkerställa transport av eventuella skadade.

Exempel på terräng som motståndaren är intresserad av att tidigt behärska på kart-skissen, är den kanaliserande terrängen mellan höjderna samt bron. Dessa platser kan tidigt tas och säkras genom helikoterplandsättning eller kringgångsförband.

En förstärkt mekaniserad bataljon består i stort av tre mekaniserade kompanier, ett granatkastarkompani, ett trosskompani, samt ett stridsvagnskompani . Bataljonen kan också vara förstärkt med fältarbetsförband med minröjningsdelar och broläggare. Bataljonen kan understödjas av artilleri, flyg samt attackhelikoptrar.

Kompanichefen samordnar plutonernas omgruppering, så att de dels, vid behov kan understödja varandra, dels inte kringgås, avskäras eller inneslutas. Rapportering från plutonchefer till kompanichefen, är mycket viktig, så att denne hela tiden har grepp om hur striden utvecklar sig och vilka åtgärder fienden vidtar.

Beslutsunderlaget som detta genererar är avgörande för kompanichefens möjlighet att samordna striden och fatta beslut om:

- Urdragningar.
- Omgrupperingar.
- Lösgörande av plutoner bundna i strid. (Bör förövas)

När kompani ska omgrupperas genom annat kompanis område, samverkar cheferna bl.a. om;

- Planerade och utförda mineringar och blockeringar.
- Lämpliga omgrupperingsvägar
- Tider och platser för inpassering
- Anmälan vid passering av kompanigräns in resp ur
- Vägvisning för omgrupperande förband

9.5 Underrättelsebehov

Vid fördröjningsstrid är kompanichefens underrättelsebehov i första hand kopplat till var och när motståndaren framrycker och med vad, exempelvis framryckningsvägar, kringgångar eller omfattningar.

Detta innebär att kompaniet måste övervaka vägar och stråk inom hela sitt område.

Kompanichefen avdelar vid behov eldledare, strids- eller spaningspatruller för informationsinhämtning. Dessa grupperas i ett tidigt skede långt fram i, eller i vissa fall framför, kompaniets område eller i sekundära riktningar i syfte att fastställa motståndarens anfalls- och kraftsamlingsriktningar samt för att tidigt kunna ta upp strid.

En informationskälla är också förband som är grupperade i anslutning till eget kompani.

9.6 Fältarbeten

Fördröjande fältarbeten och fältarbeten för överlevnad prioriteras.

Mineringsarbeten vid fördröjningsstrid kan genomföras av tillförda pionjär- eller ingenjörsförband och tillförd materiel. Detta ska kunna ledas av kompanichefen.

Mindre förstöringar såsom vägtrumsprängning och minspärrar i anslutning till egna stridsställningar samt skenmineringar kan kompaniet utföra med egna resurser. Fälla träd över en väg bör också kompaniet själva klara av.

Genom att tidigt utföra fältarbeten i främre delar av området skapas tid till förberedelser längre bak i området.

För att få så god utdelning som möjligt av mineringsarbeten ska man noggrant analysera var de ska genomföras för att uppnå syftet med striden.

Fördröjande fältarbeten kan fylla flera syften, som att:
- förneka motståndaren tillgång till vissa anläggningar genom spärrning, blockering, förstöring samt
- minering och hinder i terräng,
- göra motståndaren gripbar för andra vapensystem.

Platserna för mineringar bör väljas så att de i bästa fall får verkan och i sämsta fall upptäcks av motståndaren, men då när det är för sent.

Det är särskilt viktigt att arbetet sker på flera täter och att man använder terrängen för att underlätta och förstärka effekten av gjorda fältarbeten.

Gynnsam terräng för mineringar är:
- Kanaliserande terräng där kringgång är mycket svår eller tidskrävande.
- Vattendrag (diken, åar, bäckar).
- Svåröverskådlig terräng.
- Terräng där motståndaren kan tänkas ta eld-/stridsställning.

Därutöver sker:
- Skottfältsröjning.
- Maskering (även mot termiska sensorer).

I vissa fall kan fältarbeten för egen rörlighet och överlevnad vara avgörande för att uppnå syftet med striden, samt för att säkerställa underhållstjänst och hälso- och sjukvård över tiden.

9.7 Indirekt eld

Den indirekta elden planeras för att komplettera eldsystem där direkt eld inte kan avges.

Måluttag för indirekt eld väljs där vi antingen inte har räckvidd med andra vapen eller för att genomföra strid med kombinerade vapen.

Lämpliga måluttag kan bland annat vara:
- Egna mineringar.
- Platser där motståndaren kan förväntas stanna eller ta eldställning eller stridsställning.
- Framför egna stridsställningar.
- Kanaliserande terräng.
- Understödja omgrupperingar av plutoner.
- Stödja striden vid våra fältarbeten, för att uppnå konceptet kombinerade vapen.
- Avskärma motståndaren eller belysa stridsfältet.

Kompanichefen kan antingen välja att själv hålla i eldtillståndet för indirekt eld, alternativt dela ut det till en pluton i taget beroende på hur grupperingen ser ut och i vilket plutonsområde motståndaren befinner sig i.

Eldledningsgruppen grupperas vid en stridsställning med goda observationsmöjligheter, i regel i anslutning till kompanichefens uppehållsplats. I vissa fall kan det finnas behov att dela eldledningsgruppen, för att möjliggöra att kunna arbeta på två täter.

Plutonchefer och gruppchefer ska vid behov kunna eldobservera.

Kompanichefen kontrollerar förberedelserna inför striden, såsom plutonstridsställningarna, eldsystemet, fältarbetena och omgrupperingsvägarna.

Stridsberedskapen anpassas efter hand. Om uppgiften sträcker sig över en längre tid måste chefen tillse att stridsvärdet på förbandet bibehålls.

9.8 Logistik

I planeringen av fördröjningsstriden eftersträvas, att både batkvm och kompkvm deltar från början i planeringsprocessen, i syfte att säkerställa

att materiel fördelas och körs ut i förberedelseskedet, samt att underhållsspår fastställs, så att eventuella skadade tas om hand och transporteras bakåt under genomförandet av fördröjningsstriden.

Grunden vid fördröjningsstrid är att underhållstjänsten samt hälso- och sjukvården är framåtriktad.

Resurser för evakuering av skadade och sjuka, bör finnas i anslutning till plutonernas stridsställningar, alternativt grupperade så att de snabbt kan nå plutonerna via förberedda transportstråk. Plutonerna ska som en del av sina förberedelser inreda fordon för evakuering av skadade och sjuka. Personal lämnas aldrig på slagfältet.

I förberedelseskedet bör ammunition, mat och vatten köras ut i terrängen, där respektive pluton sedan kan göra upplag och gömma det i terrängen en bit bakom respektive stridsställning.

Detta för att säkerställa att det finns ammunition, mat och vatten vid varje stridsställning, vilket underlättar när plutonerna omgrupperar från en stridsställning till en annan och strävan bör vara att soldaterna har buren reglementerad utrustning, vid omgrupperingar till ny uppgift.

OBS! Det som kompaniet inte hinner med att köra ut och förhandslagra, under förberedelseskedet, kommer sannolikt inte att kunna tillföras överhuvudtaget, då striden väl har börjat.

Under genomförandet av fördröjningsstriden bör underhållsspår användas i första hand för transport av skadade, men kan även användas vid omgrupperingar av plutoner. Dock får underhållsspåret inte mineras förrän sista plutonen passerat bakåt och delar av underhållsspåret inte längre behövs. Detta sker på kompanichefs order.

9.9 Ledning

Fördröjningsstrid ställer särskilt stora krav på ledning. Kompanichefen bör leda från plats där denne kan påverka stridens genomförande. Det är av stor vikt att alla inom kompaniet är införstådda med kompaniets uppgift och stridsplan för att initiativ ska kunna tas även om lednings- och sambandsbortfall inträffar. Att samverkan mellan plutonerna sker om pågående verksamhet är väsentligt om sambandet till kompanichefen förloras.

Kompanichefen måste hela tiden sörja för att upprätthålla sambandet inom hela sitt område. Detta gäller såväl inom kompaniet, som mot högre chef.

Pluton ska dock under kortare tid kunna lösa uppgifter utan samband med kompaniets huvuddel.

Samverkanspunkter framgår av kapitel 11.

Om kompaniet är delat så leder kompanichefen respektive ställföreträdaren var sin del. När detta inträffar, minskar uthålligheten i ledningen, vilket måste beaktas, kopplat till hur lång tid uppgiften ska lösas. Om uppgiften ska lösas under längre tid, eller om uppgiften tydligt innehåller flera olika stridsmoment, bör kompanichefen och ställföreträdaren leda i skift med hänsyn till förberedelsetid och viloläget.

10 Störa

Störa- stridsuppgift som syftar till att störa motståndarens verksamhet, samt binda delar av motståndarens förband och tillfoga förluster.

Om Hemvärnsförbandet blir kvar i ett område som behärskas av motståndaren, utan möjlighet till samband med högre chef, ska förbandet övergå till störa strid.

Detta kan innebära att hemvärnsförbandet kommer att verka avskilt från direkt stöd från egna förband.

Störa striden skiljer sig på många olika sätt från hemvärnsförbandens övriga uppgifter och strid.

Förbandet kommer själv i större utsträckning att få svara för:
- underrättelser om motståndaren och civilläget,
- underhållstjänst,
- hälso- och sjukvård samt
- personaltjänst.

Striden genomförs i mindre enheter, striden förs så att egna förluster minimeras. Risken för upptäckt och behovet av områden att gömma sig i kan bli styrande för striden. Lång uthållighet och överlevnad prioriteras. Stridstekniken ska varieras och motståndaren ständigt överraskas. Okonventionella metoder utnyttjas. Intensiteten i striden varieras genom samordning till tid, rum och målval.

Om möjlighet finns så kan förnödenheter, bl a livsmedel, ammunition och sjukvårdsmateriel läggas i upplag. Upplag väljs så att de inte upptäcks av motståndarens rutinåtgärder.

Valet av mål och ambitionsnivån i striden kopplat till egen uthållighet är det viktigaste beslut chefen har att fatta.

10.1 Stridens förande

Ett eller flera stridsuppdrag kan principiellt indelas enligt skeden nedan;

1 **Planering och förberedelser, vila/återhämtning**
2 **Utgångsläge för strid, ordergivning, förövning**
3 **Underrättelseinhämtning/ spaning för strid**
4 **Strid**
5 **Åtgärder för att inte upptäckas**
6 **Rapportering**

1 Planering och förberedelser, vila och återhämtning

Bastjänst

Huvudbas väljs i område väl undandraget motståndarens påverkan. Skydd, vila och återhämtning prioriteras. Basen bör kunna användas under längre tid. Alternativt huvudbasområde ska alltid avdelas. Återhämtning genomförs i huvudbas. Sjuka och skadade samt personal i behov av lättnad i tjänsten i övrigt bör tjänstgöra i huvudbas alternativt i särskilt upprättad sjukvårdsbas. Sändarplats 1-3 km från bas utnyttjas alltid

Stridsbas, utgångsläge för strid, väljs i terrängen i anslutning till en stridsuppgifts genomförande och nyttjas endast för detta uppdrag, dvs en gång.

Basen väljs om möjligt:

- i betäckt och svårtillgänglig terräng,
- undandragen insyn från marken och från luften,
- på plats som är lätt att bevaka, försvara och utrymma samt
- så långt från vägar och stråk m m att den inte upptäcks genom motståndarens rutinåtgärder för skydd.

Spår efter fordon måste maskeras. Vintertid utförs vilseledande åtgärder (skenspårning, avhopp).

Uppträdandet i basen ska präglas av god ljud- och ljusdisciplin. Observera att även, rök och lukt kan röja basen. Plutonchefen fastställer en in- och utpasseringspunkt. Trupp som söker inpassera på en annan plats betraktas som fientlig.

Post ska finnas vid in- och utpasseringspunkten. Tillfälliga poster sätts ut (1 post/grupp) utanför de tilldelade eldställningarna under förläggningsarbetet.

All utrustning som för tillfället inte används, ska vara packad och lätt gripbar. Plutonchefen ska med alla medel hindra att plutonen dras in i strid i anslutning till basen. Utrymningen kan då försvåras eller omöjliggöras. Bevakningsåtgärderna, den vilseledande spårningen och uppträdandet i basen ska vara sådana att en snabb och dold utrymning möjliggörs.

Delar av förbandet kan behöva avdelas för att understödja utrymningen och fördröja motståndaren. Om plutonens fordon ska medföras, måste utrymningsvägar rekognoseras noggrant.

I huvudbas och/eller stridsbas, utgångsläge för strid, sker planering, ordergivning och förberedelser för stridens olika skeden.

Exempel på förberedelser är;

- Rekognoscering/spaning och målövervakning, förbereda vapen, ammunition och minmateriel, sjukvårdsmateriel samt övrig utrustning , bland annat för mörkerstrid.
- Stridshöjande åtgärder i form av kost, vätska och anpassad klädsel samt vila.

Förövning ska alltid genomföras, minst som muntlig stridsövning eller som kaderövning.

Planerig och förberedelser för strid

Striden planläggs och förbereds med hänsyn till högre chefs syfte med striden, förbandets uthållighet och stridsvärde på sikt.

Chef väger därför in bland annat:

- underhållsläget (disponibel ammunition och sjukvårdstjänsten),
- bedömd fientlig motverkan i målet och före och efter stridsuppdraget samt

- truppens aktuella stridsvärde inkl psykist stridsvärde.

Tidigt utgår spaning för att rekognoscera stridsställningar och för att inhämta underrättelser avseende bl.a målval.

I stridsplanen indelas förbandet i olika underenheter med olika uppgifter. En mindre del utför själva uppdraget. Delar av förbandet ges uppgift att skydda flank, skydda tillbakaryckning (åtgärder mot förföljning) och basen/-erna.

Underhållstjänsten bör om möjligt vara baserad på upplag. Om det inte finns några upplag, utnyttjas ortens tillgångar eller förnödenheter som erövrats från motståndaren. Upplag ska ordnas så att de motstår påverkan av vädret.

Sårade och skadade som inte kan vårdas vid förbandet, ska snarast återtransporteras till egna förband. Går inte detta ska de överlämnas till civilbefolkningen i området.

Stupade medförs, när förbandet urnästlar. Om så inte kan ske sker tillfällig gravsättning i fältgrav enligt anvisningar.

2 Utgångsläge för strid- stridsbas, ordergivning, förövning
Här sker sista förberedelserna exempelvis rapport från spaning, rekognosceringsresultat, sista kontroll av materiel för genomförande, förövning, sista samlade ordergivning, höjning av stridsvärdet genom vila och tillförsel av kost samt vätska.

3 Underrättelseinhämtning/ spaning för strid
Mål väljs enligt eget stridsvärde, vad som är rimligt. Målet övervakas om möjligt för att säkerställa rätt tillfälle att slå till.

4 Striden

Målval bör prioriteras mot svagt skyddande gränssättande funktioner tex, ledning (staber ledningsfordon), uh (staber drivmedelsfordon, luftvärn, artilleri, fältarbetsresurser)

Striden genomförs med begränsad ambition om möjligt med stöd av fältarbeten (förstöring, minering),skarpskyttar och pansarvärnsvapen.

Ständiga "nålstick" som gör att motståndaren aldrig kan känna sig säker och slappna av utan att även i sina egna bakre områden avdela resurser för bevakning och skydd.

Motståndarens motåtgärder vid kännedom om vår störa verksamhet:

- Flygande spaning, ex helikopter eller drönare.
- Eskortskydd i form av helikopter, på marken skyddsstyrka vid skärskilt viktig transport.
- Ökad posterings verksamhet.
- Patruller vid sidan av vägen.
- Patruller med Hund för ljudmarkering, samt spåra, förfölja, bekämpa.
- Spaning med hjälp av värme kamera.
- Signalspaning och störsändning mot alla våra system, inkl mobiltelefoner.

5 Åtgärder för att inte upptäckas

Stor vikt läggs vid att välja en fördelaktig terräng, stridsfordonshindrande, och möjlighet att till fots eller skidor kunna framrycka tyst och dolt. Återsamlingsplatser utses för den händelse förbandet blir splittrad Återsamlingsplatserna ska vara lätta att hitta i terrängen, helst även utan karta.

Vid övergång av väg,stråk och öppna partier ska man iaktta största försiktighet och utnyttja mörker och dålig sikt. Platsen för övergången väljs där sikten längs vägen är skymd och där terrängen ger skydd.

Vid eventuell upptäckt från marken genomförs vilseledande åtgärder som till exempel metkrok kombinerat med eldöverfall med försvarsladdning eller eld med eldhandvapen.Värmesignaturer elimineras.

6 Rapportering

Rapportering sker från sändarplatser (1-3 km från bas) och med längre intervaller än vanligt mht pejlingsrisk och strömförsörjning.
Ordonnanser kan utnyttjas. Rapporter utförmas enligt de 7 S.

11 Avlösning/mottagande av förband

11.1 Grunder

När ett kompani ska avlösa ett annat förband bör cheferna på respektive förband tidigt samverka i syfte att inhämta information/order och övriga underlag för uppgiften samt att bädda för att snabbt lösa nya uppgiften.

Order för avlösningen bör framgå i order från högre chef.

Avlösa innebär att det övertagande förbandet ska överta samtliga uppgifter som det avlösta förbandet har haft om inget annat utryckts i ordern.

Informationsinhämtningen och avlösningen ska ske genom samverkan.

Chefen för ett avlösande förband övertar uppgiften först då avlösningen är helt genomförd.

Samverkansprotokoll ska alltid upprättas mellan förbanden och skrivas under.

11.2 Samverkan och genomförande

Inledningsvis ska cheferna komma överens om tidsplanering för avlösningen, (kan ske via sambandsmedel).

Chef för det avlösande förbandet bör därefter personligen samverka med förbandschefen som ska avlösas på dennes stabsplats, om möjligt bör även Stri /Samvbefäl och kvm delta. Syftet är att sätta sig in i läget och ta över ordrar, stridsplaner, kartor, m.m.

Därefter bör övertagande förband utarbeta avlösningsorder för att i ett senare skede genomföra en ny samverkan där även plutonschefer deltar. Syftet är personlig samverkan med respektive motpart för att planera avlösningen samt överlämna stridsplaner, sambandshandlingar, oleat och övriga handlingar.

Slutligen bör om möjligt delar av avlösande förband på alla nivåer ner till grupp ansluta och samverka (gå bredvid) sin motpart i syfte att snabbare sätta sig in i läget, få terrängkännedom etc.

Den slutliga avlösningen sker genom att avlösande förband tar över succesivt på alla nivåer och enheter. När avlösningen slutförts ska rapport skickas till högre chef.

11.3 Exempel på tidsplan avlösning kompani mellan två förband

Tid	**tnr**	**tnr**	**tnr**	**tnr**	**tnr**	**tnr**	**tnr**	**tnr**
Verksamhet	Order från HC	Besök av övertagande förband (KompC)	Övertagande förband genomför ordergivning	Besök av övertagande förband (KompC, PlutC)	Ordergivning Avlösning, på respektive förband.	Delar av avlösande förband på alla nivåer (ner till grp) ansluter och går bredvid	Avlösande förband grupperar och tar över successivt på alla nivåer (efter hand)	Avlösande förband tar över uppgiften. Rapport till HC
Syfte	Påbörja avlösningsordern	Stabsori Överlämna underlag		Rek i tg, resp tät Samverka, planera avlösning, (stridsplaner, oleat mm)				
Åtgärd	Kontakta övertagande förband, gör överenskommelse angående tidsplan	Samverkan						

Tabell 11.1 Exempel på tidsplan för avlösning. HvSS.

När förband avlöses/ tas emot ska följande klaras ut:

	Redogörelse för läget av förbandet som ska avlösas
1	**Orientering** Vår verksamhet, läge, begränsningar, högre chefs målbild. Motståndarens läge, stridsvärde, handlingsmöjligheter. Slutsatser.
2	**Uppgift**
3	Genomförande Målbild och genomförandeidé. Riktlinjer. Samordning (sidoförband, gränser).
4	**Logistik** Underhållstjänst. Civilläget Civil samverkan. Sjukvård Trossvägar/ Kontakter, telefonnummer
5	**Ledning** Ledningsplatser Stående order. Sambandsbestämmelser/Överlämna sambandshandlingar
6	**Order** Order till underställt/understödjande förband. Resurser som behövs för att lösa uppgiften såsom eldunderstöd, fältarbeten och underrättelser.
7	**Överlämna** Stridsledningsunderlag; MRO, SLO, EO, UTO Begränsningar, t ex eldförbud i viss riktning Sambandsbestämmelser, frekvenser m.m Stående ordrar Oplatser /Målregistreringar Oleat över utförda och planerade fältarbeten
8	**Övrigt** Vid behov ge förslag på hur resurserna bör utnyttjas Samverkan Vilka hemställan har/inte har verkställts Kvarstående frågor

Avlösningen ska skrivas under. Övertagande: anmäl till Högre chef

12 Underställande av förband

12.1 Allmänt

Kompani som ska understödja/underställas annat förband bör skicka rekognosceringsstyrka eller förpatrull i förväg i syfte att inhämta information/order och övriga underlag för uppgiften samt att bädda för att snabbt lösa nya uppgiften. Order för rekognosceringen bör framgå i order från högre chef.

Informationsinhämtningen bör ske genom samverkan.

12.2 Begreppen underställd och understödja

Att vara underställd innebär att förband i alla avseenden ställs under angiven chefs befäl. Den angivna chefen ansvarar för all logistik. Om underställandet i något avseende undantagits, anges det i särskild ordning. Ett förband kan endast vara underställt en chef.

Att understödja innebär att förband tillfälligt stödjer angiven chef avseende åtgärder för att lösa en viss uppgift. Den chef som understöds för befälet över understödjande enhet avseende angivna uppgifter. Den understödjande chefen (eller dennes ordinarie chef) är ansvarig för eget underhåll under lösandet av understödsuppgiften. Ett förband kan i ett avseende understödja en annan chef än den som det är underställt. (Underställt förband kan få uppgift att understödja annat förband under viss tid).

Hemvärnskompani kan få uppgift att understödja eller underställas annan bataljon i syfte att förstärka under viss tid.

12.3 Rekognoceringsstyrka och förpatrull

Rekognoseringsstyrkan/förpatrullen bör minst ha nedanstående sammansättning:

- Skyddsstyrka minst grupp storlek för skydd av styrkan
- Rekognoseringsstyrka:
- Kompanichef alternativt ställföreträdande
- Plutonschefer alternativt ställföreträdande
- Kvartermästare
- Stab/samband gruppchef alternativt ställföreträdande

12.4 Samverkan och order

Kompani som ska understödja eller underställas annan bataljon bör tidigt (timmar innan) skicka en rekognosceringsstyrka/förstyrka i syfte att inhämta information om läget. Om man inte är överens vid samverkan så samordnar mottagande chef.

13 Strid i vintermiljö

Väder och vinterns påverkan av soldaten finns väl beskrivet i Handbok Vintersoldat och generellt i Handbok Hvpluton /grupp.

Den som behärskar uppträdande i snö och kyla har en fördel. Som förbandschef måste man vara medveten om detta och tillse att förtänksamheten finns även i det avseendet. Gäller förband såväl i norr som söder.

Att beakta vid verksamhet i snö och kyla:

- Ökar energi åtgången hos soldat men även vad avser drivmedel, bränsle och batterier.
- Råvaror och materiel som inte får frysa måste ges skydd mot kylan. Mat behöver extra isolering-vattenförvaring måste överses- fordon måste värmas –(varmhållas) is och snö på fordon i hjul och aggregat måste rengöras/tas bort innan uppställning. Fordon ställs på risbädd.
- Bränsleåtgången ökar avsevärt för våra fordon varför restriktivitet användande kan vara en åtgärd. Smörjmedel i vapen bör torkas bort så det inte hindrar funktionen.
- Posttjänst respektive patrullrundor måste genomföras i kortare pass mht kylan.
- Rutiner för tempering av ammunition måste ses över. Kylan påverkar ballistiken-vapnet ”tar lågt”
- Spårbildningen i snö måste beaktas.
- Trycktankar bör luftas även om elektrisk torkare finns.
- Verksamhet tar längre tid i kyla, är då även snödjupet stort tar allting ytterligare tid.

Snödjupet är också en tillgång. Snön isolerar mot kyla när tältet/bivacken väl är nedgrävt. Packad snö om ca 2 meter skyddar mot finkalibrig eld. Snövallar som begjutes med vatten ger betydligt bättre skydd. Bilbatterier kan grävas in i en snöhög och på så sätt förvaras varmare än ute i stränga kylan.

Eftersom spår syns väl i snön blir övervakningen också enklare. Natten blir också ljusare då marken är snötäckt och underlättar bevakning för ett grupperat förband.

Terrängen blir lättare att komma fram i då den frusit och snön fallit. Myrar blir för lättare fordon motorvägsliknande. Att lämna den plogade vägen kan dock vara ett problem där oftast maskiner erfordras för att tex komma av vägen in i terrängen med tex trossens hjulfordon. Vägnätet blir glesare ju längre norrut man kommer. Även infrastrukturen är i stora områden gles varför det kan vara svårt med ”stöd från ortens handlare”.

Avstånden i Norrland jämte snö och kyla ställer extra stora krav på förtänksamhet vad avser transporter och tider för verksamhet. Kravet på samordning blir större. Mht avstånd bör man utveckla de tydliga rutiner för nödvändig transportverksamhet.

Rutiner för via signalering bör vara väl utvecklade. Upplagstjänst är ett begrepp som i flera fall bör nyttjas. Chefsbesök och chefers behov av att kalla till möten bör noga övervägas.

Bilaga 1

Samverkansprotokoll

Vid all samverkan bör ett protokoll upprättas nedan ett exempel:
Samverkansprotokoll
Samverkan mellan A)_______________och B)_________________________

Behov

A)	B)

Handlingar

Utdelade	Från samverkande förband erhålln

Överenskommelser

Datum

För För

Bildförteckning

Bild nummer	Fotograf tecknare	Notering
Omslagsbild	Christian Wallenius	Avtal
4	HvSS	
5:1 – 5:5	Anna-Karin Wetzig, Grafisk Produktion, FSV/FMV	
5:6	Anna-Karin Wetzig, Grafisk Produktion, FSV/FMV	
5.7	Anna-Karin Wetzig, Grafisk Produktion, FSV/FMV	
5.8	KFA Fv /HKV	
5.9	Anna-Karin Wetzig, Grafisk Produktion, FSV/FMV	
6.1-6.3	Anna-Karin Wetzig, Grafisk Produktion, FSV/FMV	
8.1-8.2	FM	
8.3	Anna-Karin Wetzig, Grafisk Produktion, FSV/FMV	
9.1	Anna-Karin Wetzig, Grafisk Produktion, FSV/FMV	
11.1	Göran Karlsson HvSS	

Källförteckning

Regler, bestämmelser och handböcker som påverkat innehållet i denna handbok:

Hemvärnsreglemente Bataljon Kompani – 2002 (M7741-722001)

Infanterireglemente skyttekompani – 1981 (M7741-111470) Hävd.

Handbok Hemvärn 2016 (FM2016-184:4)

Handbok Markstrid – Kompani 2016 (FM2016-6315:3)

Handbok Armé – Begrepp och förkortningar – 2016 (FM2016-6307:3)

Handbok Armé – Ledning –2016 (FM 2016-6306:3)

Handbok Hemvärnskompani består av en serie om tre delar.

Del 2 beskriver striden vid hemvärnskompani, då det löser olika uppgifter.

FÖRSVARSMAKTEN

107 85 STOCKHOLM
www.forsvarsmakten.se

H Hvkomp del 2
M7739-352078

